

**INBURGERING VAN ALLOCHTONEN
IN VLAANDEREN**

Diplomová práce bakalářského studia nizozemštiny pro hospodářskou praxi

Začlenění alochtonů do společnosti ve Vlámku

Integration of immigrants in Flanders

Markéta Kozáková

Begeleider: Drs. Bas Hamers

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou diplomovou práci vypracovala samostatně a že jsem v ní uvedla veškerou použitou literaturu a ostatní zdroje.

Ik verklaar dat ik mijn scriptie alleen geschreven heb en alle gebruikte vakliteratuur en bronnen heb vermeld.

V Olomouci dne 13. května 2012

Markéta Kozáková

Dankbetuiging:

Ik wil graag van harte mijn dank betuigen aan mijn scriptiebegeleider, Drs. Bas Hamers, voor zijn waardevolle adviezen en aanmerkingen bij de verwerking van mijn bachelorthesis.

Inhoud

Inleiding	6
1. Wat is inburgering?	8
1.1 Definities van de termen inburgering en allochtoon.....	8
2. Korte historische schets van het migratiebeleid in België.....	11
2.1 Vanaf de Tweede Wereldoorlog tot de jaren 1970	11
2.2 De jaren '80 en '90	12
2.3 Vanaf de jaren '90 naar verplichte inburgering.....	12
2.4 Het huidige inburgeringsbeleid.....	14
3. Inburgering in Vlaanderen als een proces.....	15
3.1 Inburgeraars	15
3.1.1 Het Vlaams Gewest.....	16
3.1.2 Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	18
3.1.3 Instroom in het Vlaams Gewest naar nationaliteit en verblijfsstatuut	19
3.2 Instrumenten van het inburgeringsproces	21
3.2.1 Gemeenten	22
3.2.2 Onthaalbureaus	22
3.2.3 Huizen van het Nederlands	22
3.2.4 Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB).....	23
3.3 Het proces zelf	23
3.3.1 Het primaire traject	25
3.3.2 Het secundaire traject.....	27
4. Effecten van inburgering op de participatie.....	28
4.1 Effecten van inburgering.....	29
4.1.1 Socio-economische positie	30
4.1.2 Socio-culturele positie	30
4.1.3 Taalbeheersing	31
4.2 De menselijke kant van het inburgeringstraject (onderzoek)	32
4.2.1 Het doel van het onderzoek	32
4.2.2 Aanpak van het onderzoek.....	33
4.2.3 Resultaten van het onderzoek	35
5. Knelpunten van inburgering	44
5.1 Hoe kunnen de effecten van inburgering versterkt worden?	44

5.1.1 Het bereik verhogen.....	44
5.1.2 De uitval verminderen	45
5.1.3 Meer maatwerk	45
5.1.4 De waarde van het inburgeringsattest verhogen	46
5.2 Kritiek van politici	46
5.3 Kritiek van inburgeraars	48
6. Conclusie	51
Literatuurlijst	54
Lijst van bijlagen	61
Bijlage 1: Lijst van afkortingen	62
Bijlage 2: Inburgering in Vlaanderen als een proces	63
Bijlage 3: Effecten van inburgering op de participatie	65
Resumé.....	72
Summary.....	73
Anotace	74

Inleiding

Tegenwoordig behoort het vraagstuk van de allochtonen tot één van de grootste problemen in Europa. Het multiculturele beleid van de West-Europese landen in de jaren zestig en zeventig dat mensen (gastarbeiders) uit landen als Italië, Spanje, Portugal, Turkije of Marokko naar het noorden lokte om daar te werken, heeft onberekenbare gevolgen die vaak conflicten veroorzaken. Deze situatie kunnen we bijvoorbeeld heel goed in Nederland zien. Nederland wordt vaak beschouwd als een open en tolerant land. Men moet echter de werkelijkheid bekijken. Hoeveel problemen hebben Nederlanders met zo een multiculturele samenleving? Hoeveel extremisten zijn er in dit land? De rechtse *Partij voor de Vrijheid* met Geert Wilders aan het hoofd, een bekende criticus van multiculturalisme, heeft veel aanhangers en een grote invloed in de Nederlandse politiek.

De situatie in Vlaanderen lijkt op die bij hun noorderburen. Een samenleving met meerdere culturen is niet gemakkelijk, daarom moet ze verzorgd worden. Autochtonen moeten respect tonen voor allochtonen en andersom. Het is belangrijk dat allochtonen dezelfde kans krijgen als autochtonen en dat elke allochtoon zijn plaats vindt in de samenleving. Daar kan inburgering mee helpen. Inburgering is de eerste stap naar integratie.¹

Voor de Vlaamse regering is het samenleven in diversiteit een prioriteit. Inburgering zou moeten leiden tot een efficiënte integratie van allochtonen in Vlaanderen. Sinds 2004 is inburgering in Vlaanderen voor sommige allochtonen zelfs verplicht geworden. Volgens Marino Keulen, voormalig Vlaams minister van Inburgering, bestaan de verplichtingen van inburgeraars echter niet om hun leven te veronaangemen, integendeel wordt ernaar gestreefd om hun toekomst te verbeteren.²

De multiculturele samenleving beïnvloedt het dagelijkse leven, daarom moet men beseffen dat ze iedereen betreft. Elke dag ontmoet men in Vlaanderen mensen met verschillende nationaliteiten op straat. Dit werk richt zich dus op inburgering omdat het een alledaags

¹ BOURGEOIS, Geert: *Beleidsbrief Inburgering en Integratie, Beleidsprioriteiten 2011-2012*. Brussel, 2011. Te downloaden op: <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2011-2012/g1313-1.pdf>; 02/02/2012, 14:35

² Zie:

http://www.vlaanderen.be/servlet/Satellite?c=NB_Nieuwsbericht&cid=1140493088458&p=1106040582718&pagename=nieuwsberichten%2FNB_Nieuwsbericht%2FNieuwsbericht; 05/02/2012, 16:32

onderdeel van de Vlaamse samenleving is.

Deze scriptie is ingedeeld in zes hoofdstukken. Het eerste hoofdstuk duidt begrippen als allochtoon en inburgering. Het tweede hoofdstuk wordt aan een kort historisch overzicht van het migratiebeleid in Vlaanderen gewijd. In het derde hoofdstuk wordt inburgering als een proces voorgesteld. De doelgroep van inburgering wordt erin besproken. Verder komt aan bod welke instrumenten het Vlaamse beleid gebruikt en hoe het proces eigenlijk eruitziet. Het vierde hoofdstuk behandelt de effecten van inburgering op participatie. Hierbij wordt een onderzoek gedaan dat zich op de menselijke kant van het inburgeringsproces zal richten. In het volgende hoofdstuk houdt dit werk zich met de knelpunten van inburgering bezig. Het beantwoordt ook de vraag hoe de effecten van het inburgeringstraject versterkt kunnen worden. Verder behandelt dit deel de kritiek van politici en inburgeraars op inburgering. Tot slot wordt alles samengevat en worden conclusies getrokken uit het onderzoek.

1. Wat is inburgering?

1.1 Definities van de termen inburgering en allochtoon

Inburgering

Inburgering is een proces waarbij de overheid nieuwkomers en oudkomers verschillende programma's aanbiedt die hen helpen om beter te kunnen integreren in de samenleving. In het *Inburgeringsdecreet van 28 februari 2003 betreffende het Vlaamse inburgeringsbeleid* wordt inburgering als volgt gedefinieerd:

*“Inburgering: een interactief proces waarbij de overheid aan vreemdelingen een specifiek programma aanbiedt, dat hun enerzijds de mogelijkheid biedt om zich eigen te maken met hun nieuwe sociale omgeving en anderzijds ertoe bijdraagt dat de samenleving de personen van de doelgroep als volwaardige burgers gaat erkennen, met als doel een volwaardige participatie van die personen in de samenleving.”*³

Hierboven werd er al geschreven dat alle betrokkenen respect moeten opbrengen voor elkaar. Dat betekent dat zij zich efficiënt moeten engageren. Iedereen heeft rechten en plichten. De overheid moet een kwalitatief inburgeringstraject opstellen en de allochtoon moet aan het inburgeringstraject actief deelnemen.

Een uitbereide definitie van inburgering staat op de website van het onthaalbureau *Kom-Pas Gent*⁴. Zo staat er:

*“Inburgeren is ook een leerproces, iedereen kan immers van elkaar leren. Nog een proces dat kan plaatsvinden tijdens inburgering is het negotiatieproces. Alleen enkele algemeen geldende aanvaardbare basisafspraken zijn niet meer onderhandelbaar. Dit zijn de rechten en plichten die in de grondwet vastliggen.”*⁵

³ RAES, Ellen: *Verplichte inburgering in Vlaanderen, Thesis tot het behalen van de graad licentiaat in de politieke wetenschappen*. Gent, 2004-2005. Te downloaden op: http://www.briobrussel.be/assets/scripties/inburgering_vlaanderen_raes.pdf; 06/01/2012 15:02

⁴ Kom-Pas Gent is het onthaalbureau Inburgering Gent waar de allochtonen die doorverwezen werden door de Stad Gent een inburgeringstraject kunnen volgen.

⁵ Zie: <http://www.kompasgent.be/kom-pas/Home/>; 06/01/2012 16:56

Men kan deze definitie zo interpreteren dat iedereen zijn hele leven blijft leren. De inburgeraar leert zijn nieuwe omgeving kennen en de overheid leert leven met de allochtonen in de maatschappij. Bovendien verandert het menselijke gelaat van de inburgering in de samenleving elke dag. Het inburgeringsbeleid staat structureel dan wel sterk in zijn schoenen, toch moet iedereen zich aanpassen aan het gewone leven. Inburgering is verder ook onderhandelbaar. Er kan over alles onderhandeld worden, behalve over de basisrechten zoals bijvoorbeeld godsdienstvrijheid. Inburgering zou tot integratie moeten leiden en integratie dan tot een volwaardige participatie van allochtonen aan de samenleving.

Allochtoon

Het woord allochtoon betekent letterlijk iemand die van elders afkomstig is. Volgens het Van Dale Groot Woordenboek van de Nederlandse taal heeft dit woord twee betekenissen:

- “ 1. *Van elders aangevoerd of afkomstig, niet-inheems, vreemd*
2. *Niet-oorspronkelijke bewoner (m.n. gebruikt als aanduiding voor personen met een niet blanke huidskleur, die zelf - of van wie de ouders - in het buitenland geboren zijn, bv. buitenlandse werknemers) ”*⁶

Gedurende de geschiedenis werden verschillende benamingen gebruikt. Tijdens de migratie naar België na de Tweede Wereldoorlog werd er over *gastarbeiders* gesproken. Later werd de term *immigrant* gehanteerd die echter verbonden werd met een negatieve beeldvorming en daarom werd de benaming naar *allochtoon* veranderd. In het begin van de 21ste eeuw ontstond alweer een behoefte aan een nieuwe term. Tegenwoordig worden dus ook termen als *nieuwe Vlaming* of *etnisch-culturele minderheid* gebruikt als alternatief voor allochtoon. Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, gebruikt de term *nieuwe Vlaming* ook in zijn *Beleidsnota Inburgering & Integratie 2009-2014*⁷. In Nederland wordt ook de term *bi-cultureel* gehanteerd.⁸ In deze scriptie wordt voor de duidelijkheid de term allochtoon gebruikt.

⁶ Van Dale Groot Woordenboek van de Nederlandse taal. Van Dale Uitgevers, 2005

⁷ De tekst van de beleidsnota is te vinden op:

http://www.inburgering.be/inburgering/sites/www.inburgering.be.inburgering/files/Beleidsnota_Inburgering_Integratie_2009-2014.pdf; 06/01/2012

⁸ Zie: <http://www.nu.nl/algemeen/845640/allochtoon-moet-bicultureel-gaan-heten.html>; 08/01/2012 22:42

Er zijn verschillende indelingen van allochtonen. Men onderscheidt *westerse* en *niet-westerse allochtonen*. Dit onderscheid hangt van de herkomst af. Tot de westerse allochtonen behoren allochtonen uit Europa⁹ (zonder Turkije), Noord-Amerika, Australië, Japan en Indonesië. De overigen zijn dan niet-westerse allochtonen.¹⁰

Daarnaast wordt een andere indeling gebruikt die drie generaties van allochtonen aanduidt: *allochtonen van de eerste generatie* zijn niet in België geboren, verder spreken wij over *allochtonen van de tweede generatie*. Deze mensen zijn in België wel geboren, maar hun ouder(s) niet en ten slotte *allochtonen van de derde generatie* wiens grootouder(s) niet in België zijn geboren, maar wel één van hun ouders.¹¹

Met de term allochtoon hangt natuurlijk ook het begrip *autochtoon* samen. Autochtoon wordt in contrast tot allochtoon gebruikt. De autochtoon is dus de oorspronkelijke bewoner van een land.

⁹ De voormalige Sovjet-Unie wordt tot Europa gerekend

¹⁰ Zie: <http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/26785779-AAFE-4B39-AD07-59F34DCD44C8/0/index1119.pdf>;
06/01/2012, 16:48

¹¹ Zie: <http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/26785779-AAFE-4B39-AD07-59F34DCD44C8/0/index1119.pdf>;
06/01/2012, 17:13

2. Korte historische schets van het migratiebeleid in België

België is altijd een immigratieland geweest. Mensen met een andere nationaliteit kwamen naar België omdat het een kruispunt van culturen is en altijd al liberaal was. De redenen voor immigratie zijn vaak economisch, sociaal of cultureel. Immigranten geloven dat ze in het Westen een beter levensniveau zullen hebben. Alhoewel veel migratiestromen in België plaatsvonden, komen alleen de migratiegolven na de tweede Wereldoorlog aan bod omdat zij voor dit werk van belang zijn.

2.1 Vanaf de Tweede Wereldoorlog tot de jaren 1970

Na de tweede Wereldoorlog besepte de regering dat het nuttig was om de economie zo snel mogelijk te herstellen. Voor elke industriële bedrijvigheid is een ruime energiebron nodig en in deze tijd was steenkool een typische energiebron. Omdat de steenkoolmijnen echter niet genoeg arbeiders ter beschikking hadden, werden gastarbeiders uit Italië uitgenodigd om in België te komen werken. In 1948 raakte België in een economische recessie waardoor de immigratieregels strenger werden. De Belgische bevolking wilde echter niet in de mijnindustrie werken, alhoewel 10% van de Belgen werkloos waren. Men werkte er namelijk in slechte arbeidsomstandigheden voor een zeer laag loon.

Tijdens de jaren '60 vond een economische hoogconjunctuur plaats in België. De zware industrie speelde een belangrijke rol en België begon nieuwe wervingslanden te zoeken omdat het een tekort aan ongeschoolde arbeiders had. Bij de aangesproken landen hoorden Spanje, Griekenland, Marokko en Turkije. Aan het einde van de jaren '60 werden de verblijfsreglementen opnieuw strenger omwille van de vakbonden die zich verzetten tegen de minimumlonen, de erbarmelijke omstandigheden, waarin de arbeiders werkten en leefden, en onvoldoende veiligheidsmaatregelen in de zware industrie.

De oliecrisis in de jaren '70 had tot gevolg dat België op 1 augustus 1974 tot een totale immigratiestop overging.¹² Deze regeringsbeslissing beschermde de werkgelegenheid op de arbeidsmarkt en is tot nu toe van kracht. Daardoor kregen alle vreemdelingen die op die

¹² RAES, Ellen: *Verplichte inburgering in Vlaanderen, Thesis tot het behalen van de graad licentiaat in de politieke wetenschappen*. Gent, 2004-2005. Te downloaden op: http://www.briobrussel.be/assets/scripties/inburgering_vlaanderen_raes.pdf; 06/01/2012 15:02

datum in België waren, pas na het volgen van de reglementaire procedures een verblijfsvergunning en een arbeidskaart. De aanwezige migranten moesten dus beginnen zich aan te passen aan de Belgische samenleving.

2.2 De jaren '80 en '90

In de jaren '80 streefde men naar een toenemende integratie van etnische minderheden in de samenleving. Hiervoor was een beleid inzake onthaal en integratie nodig. De overheid begon zich op het welzijn van de migranten en hun gezinnen te concentreren. Daar hielpen de onthaaldiensten bij. Hier werden de migranten opgevangen en begeleid tijdens het integratieproces. Verder ondersteunde de overheid het taalonderricht en verschillende activiteiten van migranten. Het migrantenthema werd één van de belangrijkste beleidsthema's. In 1989 werd de eerste *Beleidsnota Migrantenbeleid* bekrachtigd.

Op zondag 24 november 1991, op de zogenaamde 'Zwarte zondag', toen het extreemrechtse *Vlaams Blok*¹³ doorbrak in de gemeenteverkiezingen, werden ook de termen als racisme en xenofobie permanent besproken. De federale overheid streefde naar een antiracismebeleid. In het algemeen werd er gevraagd naar een strategisch en gecoördineerd migrantenbeleid.

2.3 Vanaf de jaren '90 naar verplichte inburgering

De eerste initiatieven rond inburgering werden gestart in 1992. Het experiment, onthaal van nieuwkomers, vond in het integratiecentrum *De Poort-Beraber* in Gent plaats.¹⁴ Er werden voorlopers van de huidige cursussen aangeboden. De nieuwkomers konden van een trajectbegeleiding, een cursus maatschappelijke oriëntatie (MO) en Nederlandse taallessen gebruik maken. Dit experiment werd langzaam verspreid in verschillende Vlaamse steden.

¹³ Het Vlaams Blok is een extreemrechtse Vlaams-nationalistische politieke partij die in 1978 ontstond. Nadat ze door het Gentse Hof voor racisme veroordeeld was in 2004, wijzigde de partij zijn naam in Vlaams Belang (VB). Tegenwoordig heeft het Vlaams Belang met Bruno Valkeniers aan het hoofd 19 zetels in het Vlaams parlement.

¹⁴ RAES, Ellen: *Verplichte inburgering in Vlaanderen, Thesis tot het behalen van de graad licentiaat in de politieke wetenschappen*. Gent, 2004-2005. Te downloaden op: http://www.briobrussel.be/assets/scripties/inburgering_vlaanderen_raes.pdf; 06/01/2012 15:02

In het begin was het echter nog niet goed gestructureerd.

In 1996 werd het initiatief ook genomen door de overheid. De regering stelde de doelstellingen en de strategie voor het minderhedenbeleid vast. Dit beleid bestond uit drie delen: het emancipatiebeleid, het onthaalbeleid en het opvangbeleid. Het emancipatiebeleid streefde naar een volwaardige participatie van migranten in de samenleving. Dit beleid was al ingeburgerd, maar het onthaalbeleid en opvangbeleid waren nieuw. Het onthaalbeleid hield zich met nieuwkomers bezig en het opvangbeleid werd bepaald voor vreemdelingen zonder papieren die problemen hadden. In de volgende jaren werd de nadruk vooral gelegd op de coördinatie en de organisatie van het beleid. In 1998 keurde het Vlaamse parlement het decreet op het minderhedenbeleid goed en daarmee kreeg het beleid ook een wettelijke basis.¹⁵

Er werden dus MO, lessen Nederlands en trajectbegeleiding aangeboden tijdens het onthaal (inburgeringstraject). Er werd belang gehecht aan een volledige deelname van allochtonen aan de samenleving. Daarom was het belangrijk om inclusief te kunnen werken.¹⁶ Allochtonen hadden vroeger bijvoorbeeld aparte sociale diensten of aparte organisaties voor jongeren. In deze periode werden alle instellingen maximaal toegankelijk voor hen en integratiecentra en integratiediensten stimuleerden en ondersteunden hen daarbij.

In het regeerakkoord voor de periode 1999-2004¹⁷ werd de behoefte uitgesproken dat elke allochtoon zich moet engageren om Nederlands te leren, zich in de arbeidsmarkt te integreren en Vlaamse democratische waarden te respecteren. Daarvoor werd het inburgeringstraject gebruikt. Op 28 februari 2003 werd het eerste inburgeringsdecreet goedgekeurd door de Vlaamse overheid.

Op 1 april 2004 trad het decreet in werking, waardoor inburgering in Vlaanderen verplicht geworden is. Nieuwkomers begonnen systematisch onthaald te worden. Het kloppende hart van de inburgering zijn de onthaalbureaus geworden. Er werden twee trajecten aangeboden, het primaire traject en het secundaire traject. Marino Keulen werd benoemd tot de eerste

¹⁵ RAES, Ellen: *Verplichte inburgering in Vlaanderen, Thesis tot het behalen van de graad licentiaat in de politieke wetenschappen*. Gent, 2004-2005. Te downloaden op: http://www.briobrussel.be/assets/scripties/inburgering_vlaanderen_raes.pdf; 06/01/2012 15:02

¹⁶ WETS, Johan: *Migratie en Asiel: vluchten kan niet meer. Synthese rapport van een onderzoeksproject inzake het migratie- en asielbeleid in België*. Brussel, Koning Boudewijnstichting, 2001

¹⁷ Zie meer: *Regeringsverklaring van de Vlaamse regering 1999* <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/1999/g31-1.pdf>; Hoofdstuk 2, p. 32; 10/01/2012, 15:48

minister van Inburgering.

2.4 Het huidige inburgeringsbeleid

De kern van het Vlaamse inburgeringsbeleid blijft zeker het decreet van 2004 dat de verplichting tot inburgering vaststelde, maar sinds die tijd werden er ook verschillende veranderingen doorgevoerd.

Sinds 1 januari 2007 is een nieuw *Decreet Inburgering* in werking. Vooral de doelgroep van het inburgeringsbeleid is veranderd. De groep verplichte nieuwkomers¹⁸ is groter geworden dan vroeger. Ook sommige oudkomers werden verplicht om in te burgeren en elke allochtoon heeft dankzij dit decreet het recht om een inburgeringstraject te volgen.

Verder werden er een paar besluiten genomen die zich met de uitvoering van het inburgeringsbeleid bezig hielden. Zo is bijvoorbeeld het *Besluit van de Vlaamse Regering van 12 september 2008 betreffende het opleggen van een administratieve geldboete aan rechthebbende en verplichte inburgeraars* in werking getreden sinds 1 maart 2009.¹⁹ Deze sanctionering wordt in dit werk nog verder besproken.

In 2011 wekte de conceptnota van minister Geert Bourgeois over de hervorming van het inburgerings- en integratiebeleid opwinding. Alle Vlaamse onthaalbureaus en integratiecentra moeten namelijk in één *Extern Verzelfstandigd Agentschap* (EVA) fuseren. Er zijn toch drie uitzonderingen, namelijk voor de steden Gent, Antwerpen en voor de provincie Limburg.²⁰ De hervorming leidt volgens Bourgeois tot een betere afstemming tussen het inburgerings- en integratiesector. Deze hervormingsplannen moeten dit jaar nog uitmonden in een decreet, maar het zal waarschijnlijk nog even duren omdat ze op heel veel kritiek hebben gestoten. Deze kritiek komt in het vijfde hoofdstuk aan bod.

¹⁸ Nieuwkomers die verplicht zijn tot inburgering.

¹⁹ Zie:

http://www.kruispuntmi.be/uploadedFiles/Vreemdelingenrecht/Wegwijs/hInburgering_en_onderwijs/aInburgering/brochure_doelgroep_inburgering_20120405.pdf

²⁰ Zie: <http://www.brusselnieuws.be/artikel/%E2%80%98inburgering-en-integratie-%C3%B2ns-werk%E2%80%99#comment-16332>; 13/04/2012, 22:10

3. Inburgering in Vlaanderen als een proces

Elke nieuwe Vlaamse burger die legaal verblijft in het land, moet zich enigerwijs aanpassen aan de Vlaamse maatschappij. Daarbij worden ze ondersteund door de overheid en deze ondersteuning wordt inburgering genoemd. Omdat alle betrokkenen er actief in moeten figureren, wordt inburgering beschouwd als uitdrukking van een proces.

3.1 Inburgeraars

Om het inburgeringsproces beter te kunnen leren kennen, is het belangrijk om de doelgroep voor te stellen. *Inburgeraars* zijn allochtone Vlamingen die de doelgroep van inburgering zijn. In verband met inburgeraars worden twee termen gehanteerd, *nieuwkomers* die de grootste doelgroep van het inburgeringsbeleid zijn en *oudkomers* die de plicht tot of recht hebben op een inburgeringsprogramma. Nieuwkomer is men tot één jaar na de inschrijving in het Rijksregister²¹, daarna is men oudkomer.

Alle allochtonen die in Vlaanderen ingeschreven zijn in het Rijksregister, hebben recht op een inburgeringstraject. Dit recht heeft geen eindtermijn.

Inburgering is niet bedoeld voor niet-ontvankelijk verklaarde asielzoekers en mensen die in België met een tijdelijk doel verblijven. Toeristen, diplomaten en vreemdelingen zonder wettig verblijf of met alleen een aankomstverklaring zijn ook niet de doelgroep van inburgering omdat ze niet ingeschreven worden in het Rijksregister.²²

In Vlaanderen bevinden zich officieel twee gewesten, het Vlaams Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Aangezien sommige regels er verschillen, vooral wat de verplichting betreft, bespreekt dit werk inburgeraars en voorwaarden van inburgering in beide gewesten.

²¹ In het bevolkingsregister, wachregister of vreemdelingenregister

²² VERMEIREN, Hildegard / DEKEYSER Raïssa: *Deontologie ADO4 Syllabus/Reader Sociaal Tolken*. Gent, 2007-2008

3.1.1 Het Vlaams Gewest

Wie is verplicht om een inburgeringstraject te volgen?

De verplichting geldt vooral voor nieuwkomers, maar sommige categorieën van oudkomers kunnen in de toekomst ook verplicht worden. De volgende groepen nieuwkomers zijn nu verplicht om een inburgeringstraject te volgen:

- gezinsherenigers van buiten de Europese Unie (EU), de Europese Economische Ruimte (EER²³) of Zwitserland op de conditie dat het gaat om gezinshereniging met een Belg die geen gebruik maakt van het vrij verkeer in de EU, EER en Zwitserland of met iemand die geen onderdaan is van de EU, EER of Zwitserland
- erkende vluchtelingen
- ontvankelijk verklaarde asielzoekers²⁴
- mensen met het statuut van subsidiaire bescherming²⁵
- geregulariseerden of mensen met een discretionaire verblijfsvergunning²⁶
- mensen van buiten de EU, EER en Zwitserland, die langdurig ingezetene zijn in een lidstaat van de EU
- bedieners van erkende erediensten²⁷

Tot de oudkomers die verplicht zijn tot inburgering, behoren alle nieuwe sociale huurders. Zij moeten Nederlands leren als voorwaarde voor de inschrijving en de toewijzing van een sociale woning. Verder moeten oudkomers die een leefloon, een werkloosheidsuitkering of wachtuitkering krijgen, zich inburgeren.²⁸

²³ EER is een akkoord tussen de landen van de Europese Unie en de Europese Vrijhandelsassociatie (EVA), uitgezonderd Zwitserland. Het betreft dus de EU, IJsland, Noorwegen en Liechtenstein en onderhandelt vrij verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal en een economische samenwerking.

²⁴ De ontvankelijk verklaarde asielzoekers zijn tegenwoordig alleen verplicht om maatschappelijke oriëntatie te volgen

²⁵ De subsidiaire (bijkomende) bescherming krijgt de vluchteling die niet aan de definitie van vluchteling beantwoordt, maar toch bescherming nodig heeft omdat er een reëel risico bestaat voor ernstige schade in zijn herkomstland (bijvoorbeeld omwille van executie).

²⁶ Verblijfsvergunning die in bijzondere gevallen wordt gegeven door de minister.

²⁷ VERMEIREN, Hildegard / DEKEYSER Raïssa: *Deontologie ADO4 Syllabus/Reader Sociaal Tolken*. Gent, 2007-2008

²⁸ Zie:

http://www.vlaanderen.be/servlet/Satellite?c=NB_Nieuwsbericht&cid=1140493088458&p=11060405827

Wie wordt vrijgesteld van de inburgeringsverplichting?

Allochtonen die hierboven vermeld worden, worden van de verplichting vrijgesteld mits zij jonger dan 18 of ouder dan 65 jaar zijn (behalve bedieners van erediensten). Dat geldt ook voor onderdanen van de EU, de EER of Zwitserland en hun gezinsleden, mensen met een verblijfstitel van niet meer dan drie maanden (uitgezonderd ontvankelijk verklaarde asielzoekers) en tijdelijke arbeidsmigranten en hun gezinsleden. Naast ernstig zieken of gehandicapten hoeven ook mensen die een getuigschrift van het Belgisch of Nederlands onderwijs (behalve bedieners van erediensten) geen inburgeringstraject te volgen. Ten slotte worden nog mensen die het attest van inburgering al behaald hebben, vrijgesteld.²⁹

Er zijn ook allochtonen in Vlaanderen die weliswaar niet verplicht zijn om een inburgeringstraject te volgen, maar toch voorrang krijgen. Bij deze groep horen gezinsherenigers van buiten de EU, als het gaat om gezinshereniging met iemand uit de EU, de EER of Zwitserland. Het prioritaire recht hebben ook oudkomers met OCMW-steun³⁰ en oudkomers die ouder of voogd zijn van een schoolgaand of leerplichtig kind aangezien het ter bevordering van hun kinderen is.³¹

Hier is een tabel te zien die de ontwikkeling van het aantal allochtonen die de doelgroep van inburgering zijn, weergeeft in het Vlaams Gewest. Alhoewel het totale aantal inburgeraars in 2010-2011 gedaald is, kunnen wij een structurele stijging zien. Dat werd veroorzaakt door de betere selectiecriteria die in 2010 goedgekeurd werden en door het grotere bereik van onthaalbureaus.

²⁹ [18&pagename=nieuwsberichten%2FNB_Nieuwsbericht%2FNieuwsbericht; 05/02/2012, 16:21](#)
VERMEIREN, Hildegard / DEKEYSER Raïssa: *Deontologie ADO4 Syllabus/Reader Sociaal Tolken*. Gent, 2007-2008

³⁰ De OCMW-steun is een hulp van het OCMW (Openbaar Centrum van Maatschappelijk Welzijn) aan mensen die niet de voldoende middelen hebben om een leven te kunnen leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid. Deze steun bestaat in verschillende vormen, bijvoorbeeld financieel, psychosociaal of medisch.

³¹ Zie:

http://www.vlaanderen.be/servlet/Satellite?c=NB_Nieuwsbericht&cid=1140493088458&p=1106040582718&pagename=nieuwsberichten%2FNB_Nieuwsbericht%2FNieuwsbericht; 06/02/2012, 17:26

Tabel 1: Aantal inburgeraars in het Vlaams Gewest tussen 1 september en 31 augustus in de periode 2007-2011³²

	Totaal	Plicht	Prioritair recht	Recht	Recht of plicht ³³	Doelgroep of niet ³⁴
2007-2008	31.606	16,3%	4,4%	41,5%	4,3%	33,5%
2008-2009	29.204	23,0%	4,9%	44,2%	8,0%	19,9%
2009-2010	37.293	32,1%	3,1%	47,1%	5,8%	11,9%
2010-2011	33.806	37,0%	4,2%	53,9%	0,0%	4,9%

De onthaalbureaus maakten zich ook verdienstelijk voor het aantal ondertekende contracten (zie bijlage 2, tabel 2). Zij oriënteren zich er ook op om rechthebbende inburgeraars aan te moedigen. Er werden promotiefilmpjes over inburgering gemaakt, de website www.inburgering.be werd vertaald in steeds meer talen (bijvoorbeeld Arabisch, Turks, Pools) en in verschillende talen zijn er ook getuigenissen van inburgeraars online beschikbaar.³⁵ Daarvan plukken de onthaalbureaus de vruchten en het aantal bereikte inburgeraars stijgt.

3.1.2 Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

In het Vlaams Gewest zijn bepaalde categorieën allochtonen verplicht om een inburgeringstraject te ondergaan, in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is niemand verplicht tot inburgering. Iedereen die in één van de negentien gemeenten van Brussel ingeschreven is, heeft echter recht op inburgering. De prioritaire groep zijn inburgeraars die in het Vlaams Gewest verplicht zijn of voorrang krijgen om in te burgeren.³⁶

Evenals in het Vlaams Gewest stijgt het aantal inburgeraars ook in Brussel. In 2010 volgden 2.015 allochtonen een inburgeringstraject bij het Brussels onthaalbureau Bon. Dit

³² BOURGEOIS, Geert: *Beleidsbrief Inburgering en Integratie, Beleidsprioriteiten 2011-2012*. Brussel, 2011
Te downloaden op: <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2011-2012/g1313-1.pdf>; 09/02/2012, 09:30

³³ Recht of plicht: inburgeraars bij wie het niet duidelijk is of ze verplicht of rechthebbend zijn wegens onvoldoende gegevens in het Rijksregister. Deze categorie bestaat niet meer dankzij de nieuwe selectiecriteria (2010)

³⁴ Doelgroep of niet: mensen bij wie het niet duidelijk is of ze tot de doelgroep behoren of niet.

³⁵ Zie meer: <http://www.inburgering.be/inburgering/nl/francisca-vertelt-over-inburgering>; 05/02/2012, 15:34

³⁶ Zie:

http://www.vlaanderen.be/servlet/Satellite?c=NB_Nieuwsbericht&cid=1140493088458&p=1106040582718&pagename=nieuwsberichten%2FNB_Nieuwsbericht%2FNieuwsbericht; 05/02/2012, 16:46

aantal steeg met 28 procent ten opzichte van 2009.³⁷ Ook in 2011 steeg het aantal inburgeringscontracten tegenover 2010, meer dan tweeduizend allochtonen ondergingen het inburgeringsproces.³⁸

3.1.3 Instroom in het Vlaams Gewest³⁹ naar nationaliteit en verblijfsstatuut

Hierboven werd er vermeld wie inburgeraar is. Nu komen de verschillende categorieën van inburgeraars aan bod. Uit welk land komen zij? Welke verblijfsstatuut hebben zij?

Nationaliteit

Het is van belang om melding van de instroom nieuwkomers te maken, aangezien de meeste allochtonen die een inburgeringstraject volgen, nieuwkomers zijn.

Uit onderstaande tabel blijkt dat de grootste instroom in het Vlaams Gewest in 2011 uit Nederland komt. Nederlanders vertegenwoordigen 14,6% van het totale aantal meerderjarige nieuwkomers. Het is echter niets bijzonders, ook in 2010 stond Nederland op de eerste plaats (zie bijlage 2, tabel 4). België is voor Nederlanders een aantrekkelijk emigratieland. Men kan er namelijk vaak tegen dezelfde of lagere kosten een kwalitatief betere woning kopen dan in Nederland.⁴⁰ In het algemeen emigreren Nederlanders vooral omdat ze ontevreden zijn over de kwaliteit van het publieke domein. De hoofdredenen voor emigratie zijn dus bevolkingsdichtheid, mentaliteit van de bevolking en criminaliteit.⁴¹ Dan volgen de Polen met 10,8%. Tot de grootste nationaliteitengroepen in de instroom behoren ook Marokkanen (5,4%), Bulgaren (4,6%) en Roemenen (4,1%). Hun hoofdreden voor emigratie is het zoeken naar een beter leven. Ze gaan in België dus werken omwille van loon- of inkomensverschillen.

³⁷ Zie: <http://www.nieuwsblad.be/article/detail.aspx?articleid=KH395FC3>; 07/02/2012, 18:56

³⁸ Zie: <http://www.brusselnieuws.be/artikel/meer-dan-tweeduizend-vrijwillige-inburgeraars>; 07/02/2012, 13:20

³⁹ Aangezien er geen cijfers over de instroom van nieuwkomers in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest beschikbaar zijn, is het mogelijk alleen de instroom in het Vlaams Gewest te bespreken.

⁴⁰ Zie: <http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/2AB228AF-8891-4FB5-926A-F2FD38D6833E/0/2006k2b15p41art.pdf>; 07/02/2012, 15:45

⁴¹ Zie meer: <http://www.mejudice.nl/artikel/99/ik-vertrek-maar-waarom-de-emigratie-van-nederlanders>; 07/02/2012, 16:28

Tabel 3: Instroom in het Vlaams Gewest in 2011 naar nationaliteit⁴²

Instroom in 2011	Meerderjarige nieuwkomers	
1.Nederland	5.665	13,8%
2.Polen	4.421	10,8%
3.Roemenië	2.551	6,2%
4.Marokko	2.274	5,5%
5.Bulgarije	1.872	4,6%
6.Turkije	1.341	3,3%
7.Spanje	1.204	2,9%
8.Frankrijk	1.024	2,5%
9.Irak	953	2,3%
10.India	887	2,2%
11.Afghanistan	814	2,0%
12.Portugal	792	1,9%
13.Italië	741	1,8%
14.Duitsland	698	1,7%
Overige	15.760	38,4%
Totaal	40.997	100,0%

Voor dit werk is nog de verdeling naar *EU+burgers* en *derdelanders* belangrijk. Met de EU+burgers bedoelt men mensen uit de EU, de EER en Zwitserland. Bij de derdelanders hoort de rest. Dit is van belang omdat, zoals hierboven geschreven werd, de EU+burgers vrijgesteld worden van de verplichting tot inburgering. Dit geldt op grond van de verdragen over het vrije verkeer. In 2011 waren 55% nieuwkomers EU+burgers en 45% derdelanders (zie bijlage 2, tabel 5).⁴³

Verblijfsstatuut

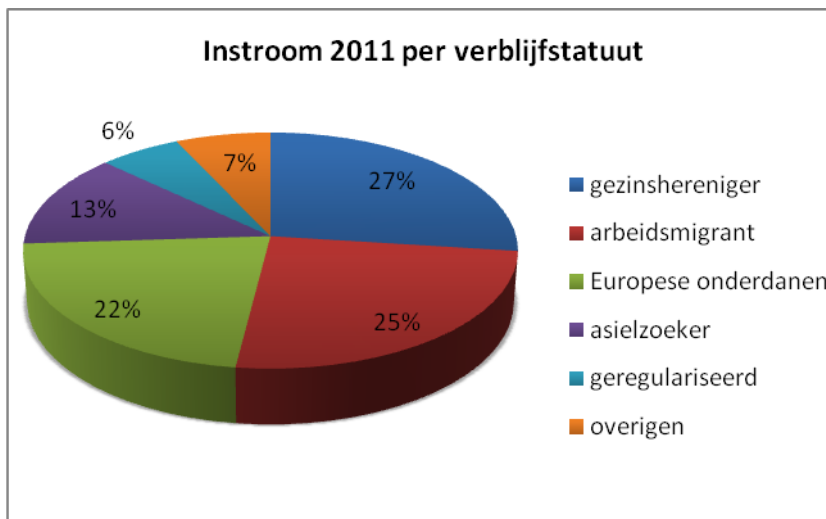
Er bestaan verschillende verblijfsstatuten die allochtonen kunnen krijgen wanneer zij in België aankomen en een verblijfsvergunning aanvragen. In onderstaande figuur is te zien dat de meeste inburgeraars in 2011 beschouwd worden als gezinsherenigers (27%) en arbeidsmigranten (25%). Deze twee verblijfsstatuten hangen heel nauw samen. Als een man

⁴² BOURGEOIS, Geert: *Overzicht Inburgering 2011*. Brussel, 2011. Te downloaden op: http://www.geertbourgeois.be/files/minister1/generated/persbericht/bijlage_cijfers_inburgering_2011.pdf; 09/02/2012, 09:55

⁴³ BOURGEOIS, Geert: *Overzicht Inburgering 2011*. Brussel, 2011. Te downloaden op: http://www.geertbourgeois.be/files/minister1/generated/persbericht/bijlage_cijfers_inburgering_2011.pdf; 09/02/2012, 09:55

van zijn gezin weggaat om in België te werken, wat het geval is bij een arbeidsmigrant, zal hij er vroeg of laat zijn gezin bij willen hebben. Daarom komen zijn vrouw en kinderen dan naar hem toe als gezinsherenigers. Verder vormen de Europeanen een grote groep. Dat kan uitgelegd worden door de grote instroom van Nederlanders. Daarna volgen asielzoekers (13%) en geregulariseerden (6%).⁴⁴

Figuur 1: Instroom in het Vlaams Gewest 2011 naar verblijfsstatuut⁴⁵

3.2 Instrumenten van het inburgeringsproces

Inburgering is geen eenvoudig proces. Om dit behoorlijk te kunnen coördineren, bestaan er verschillende instellingen die zich met het inburgeringsproces bezighouden. Het belangrijkste instrument van het inburgeringsbeleid zijn de onthaalbureaus. Tot de andere actoren behoren de gemeenten, de Huizen van het Nederlands, de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) en de reguliere aanbodverstrekkers voor

⁴⁴ BOURGEOIS, Geert: *Overzicht Inburgering 2011*. Brussel, 2011. Te downloaden op: http://www.geertbourgeois.be/files/minister1/generated/persbericht/bijlage_cijfers_inburgering_2011.pdf; 09/02/2012, 09:55

⁴⁵ BOURGEOIS, Geert: *Overzicht Inburgering 2011*. Brussel, 2011. Te downloaden op: http://www.geertbourgeois.be/files/minister1/generated/persbericht/bijlage_cijfers_inburgering_2011.pdf; 09/02/2012, 09:55

de cursussen Nederlands als Tweede Taal (NT2).⁴⁶ Het inburgeringsbeleid wordt echter vooral vormgegeven door de onthaalbureaus, de Huizen van het Nederlands en de VDAB.

3.2.1 Gemeenten

De gemeente waarin de allochtoon zich ingeschreven heeft, heeft een informatie- en doorverwijzingsplicht. De gemeente informeert de allochtoon over inburgering en over zijn rechten en plichten. Ze wijst hem op mogelijke sancties en verwijst hem door naar het onthaalbureau.

3.2.2 Onthaalbureaus

In Vlaanderen werden er acht onthaalbureaus opgericht: vijf provinciale en drie stedelijke onthaalbureaus in Antwerpen, Brussel en Gent. Onthaalbureaus zijn het hart van de inburgering. Het onthaalbureau biedt de allochtoon een inburgeringstraject aan, en bepaalt dus ook de inhoud van het inburgeringstraject. Deze instelling helpt inburgeraars binnen het primaire traject met behulp van een trajectbegeleiding. Verder horen bij de taken van het onthaalbureau nog de opvolging van het primaire traject, het afleveren van de attesten en de administratieve opvolging van het secundaire traject.

3.2.3 Huizen van het Nederlands

Vlaanderen erkent acht Huizen van het Nederlands. De werking van het Huis van het Nederlands ligt vooral in het screenen en eventueel doorverwijzen van de inburgeraar naar een gepaste cursus Nederlands als tweede taal. Deze instelling bepaalt welk niveau voor de allochtoon geschikt is naar de studievoerdigheid en de kennis van het Nederlands. De eigenlijke taallessen worden echter gegeven door reguliere onderwijsinstellingen, namelijk de centra voor basiseducatie (NT2 voor laaggeschoolden en analfabeten), de centra voor volwassenenonderwijs (NT2 voor hoger geschoolde cursisten) en de universitaire

⁴⁶ CUYPER, Peter De, LAMBERTS, Miet, PAUWELS, Fernando, VETS, Carissa: *Deel 1 Inburgering in Vlaanderen*. HIVA-K.U.Leuven, 2010. Te downloaden op: http://www.inburgering.be/inburgering/sites/www.inburgering.be.inburgering/files/Evaluatieonderzoek_Inburgering_deel1.pdf; 25/02/2012, 19:04

talencentra (NT2 voor cursisten met zeer hoge cognitieve vaardigheden).⁴⁷

De Huizen van het Nederlands verschillen van de onthaalbureaus vooral wat de doelgroep betreft. Zij zijn namelijk bestemd voor elke allochtoon die Nederlands wil leren. De doelgroep is dus niet alleen beperkt tot inburgeraars.

3.2.4 Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB)

De VDAB speelt een rol zowel in het primaire traject als in het secundaire traject. In het primaire traject gaat het om een screening van de arbeidsmarktevolutie en loopbaanoriëntatie. In het secundaire traject houdt de VDAB zich bezig met zogenaamde schakelcursussen. Dat zijn lessen Nederlands die de inburgeraars helpen om zich voor te bereiden voor een specifiek job in een bepaalde arbeidssector.⁴⁸

Zoals hierboven aangegeven, kunnen ook oudkomers die verschillende uitkeringen verwerven, verplicht worden tot inburgering. Het bepalen van die verplichting gebeurt ook door de VDAB. Ze kan die oudkomers naar het onthaalbureau doorverwijzen om een primaire inburgeringstraject te volgen.

3.3 Het proces zelf

In dit werk werden de doelgroep en de instrumenten van het inburgeringsbeleid al behandeld. Om te kunnen begrijpen wat voor effecten op de participatie het inburgeringsproces eigenlijk heeft, moeten wij precies weten hoe het proces werkt.

Het inburgeringsproces begint al wanneer de nieuwkomer zich inschrijft in het Rijksregister. De gemeente geeft hem informatie over het inburgeringsbeleid en verwijst

⁴⁷ CUYPER, Peter De, LAMBERTS, Miet, PAUWELS, Fernando, VETS, Carissa: *Deel 1 Inburgering in Vlaanderen*. HIVA-K.U.Leuven, 2010. Te downloaden op: http://www.inburgering.be/inburgering/sites/www.inburgering.be.inburgering/files/Evaluatieonderzoek_Inburgering_deel1.pdf; 25/02/2012, 19:04

⁴⁸ CUYPER, Peter De, LAMBERTS, Miet, PAUWELS, Fernando, VETS, Carissa: *Deel 1 Inburgering in Vlaanderen*. HIVA-K.U.Leuven, 2010. Te downloaden op: http://www.inburgering.be/inburgering/sites/www.inburgering.be.inburgering/files/Evaluatieonderzoek_Inburgering_deel1.pdf; 25/02/2012, 19:04

hem door naar een onthaalbureau. Naast die informatie van de gemeente krijgt elke inburgeraar nog een brief van het onthaalbureau over zijn rechten en plichten.

Het onthaalbureau stelt vast welk inburgeringstraject de nieuwkomer nodig heeft. Er wordt dan een inburgeringscontract ondertekend waarin de inhoud van het inburgeringstraject staat. Wie een inburgeringscontract afsluit, moet zich actief engageren om het inburgeringsprogramma te volgen. Het contract geeft ook weer welke rechten en plichten zowel de inburgeraar als het onthaalbureau hebben.

Wanneer één van beide partijen het contract verbreekt, wordt er een sanctie opgelegd. Rechthebbende inburgeraars dienen tijdens minstens één onderdeel van hun inburgeringsprogramma meer dan 50% aanwezig te zijn.⁴⁹ Wanneer zij er niet aan voldoen, moeten ze een boete betalen die varieert tussen de 50 en 150 euro. Inburgeraars die verplicht zijn tot inburgering en zich binnen drie maanden niet aanmelden bij het onthaalbureau of niet regelmatig deelnemen aan het inburgeringstraject⁵⁰, krijgen een administratieve boete opgelegd. Die boete kan oplopen van de 50 euro tot zelfs 5000 euro.⁵¹ Die hangt van de mate van verzet tegen het inburgeringsproces af. Maar een boete wordt alleen als uiterste middel ingezet. In 2011 werden er 418 boetes opgelegd.⁵²

Bij het afronden van het inburgeringstraject verwerft men een attest van inburgering. In 2011 werden in Vlaanderen meer dan twaalfduizend attesten behaald, wat een stijging van ongeveer 40% betekent tegenover het jaar ervoor (zie bijlage 2, tabel 6).⁵³ Daarna kan men met het secundaire inburgeringstraject doorgaan en een vervolgtraject volgen.

⁴⁹ CUYPER, Peter De, LAMBERTS, Miet, PAUWELS, Fernando, VETS, Carissa: *Deel 1 Inburgering in Vlaanderen..* HIVA-K.U.Leuven, 2010. Te downloaden op: http://www.inburgering.be/inburgering/sites/www.inburgering.be.inburgering/files/Evaluatieonderzoek_Inburgering_deel1.pdf; 25/02/2012, 19:04

⁵⁰ In het geval van de verplichte inburgeraar moet men 80% van het totale inburgeringsprogramma en 50% van elk onderdeel van het inburgeringsprogramma aanwezig te zijn.

⁵¹ Zie: http://vl.altermedia.info/maatschappij/nieuwe-boetes-moeten-inburgering-afdwingen_8099.html ; 06/03/2012, 15:06

⁵² BOURGEOIS, Geert: *Overzicht Inburgering 2011*. Brussel, 2011. Te downloaden op: http://www.geertbourgeois.be/files/minister1/generated/persbericht/bijlage_cijfers_inburgering_2011.pdf; 08/03/2012, 22:51

⁵³ BOURGEOIS, Geert: *Overzicht Inburgering 2011*. Brussel, 2011. Te downloaden op: http://www.geertbourgeois.be/files/minister1/generated/persbericht/bijlage_cijfers_inburgering_2011.pdf; 08/03/2012, 23:12

Het inburgeringsproces bestaat dus uit twee delen: het primaire traject en het secundaire traject.

3.3.1 Het primaire traject

Het primaire traject is een basisprogramma, het zogenaamde vormingsprogramma, en wordt geregeld door een onthaalbureau. Het doel van het primaire inburgeringstraject is dat de allochtoon zijn plaats in de Vlaamse samenleving kan vinden. Het primaire traject begint vanaf de aanmelding van de inburgeraar bij het onthaalbureau en eindigt op het moment waarop hij doorverwezen wordt naar de reguliere voorzieningen om het secundaire traject te kunnen volgen. Het zou maximaal één jaar duren, maar voor laaggeschoolde inburgeraars kan die termijn verlengd worden.⁵⁴ Het primaire traject heeft drie onderdelen:

- een cursus maatschappelijke oriëntatie (MO)
- een basiscursus Nederlands als tweede taal (NT2)
- een programma loopbaanoriëntatie (LO)

Daarnaast krijgt de inburgeraar nog een trajectbegeleiding aangeboden die hem helpt om die onderdelen succesvol te kunnen volgen en afronden. De trajectbegeleider ondersteunt de inburgeraar en kan hem een helpende hand bieden, bijvoorbeeld bij het zoeken naar kinderopvang of een avondcursus.

Maatschappelijke oriëntatie (MO)

Tijdens de cursus maatschappelijke oriëntatie leren inburgeraars de Vlaamse gewoonten kennen. Er komen thema's aan bod zoals tewerkstelling, vervoer, sociale zekerheid of onderwijs.⁵⁵ Het is belangrijk dat elke allochtoon de basisprincipes van België kent. Daarom leert men tijdens de lessen over de gezondheidssystemen, de verzekeringssystemen of het belastingstelsel. Er wordt ook nadruk gelegd op de praktische situaties die de

⁵⁴ VERMEIREN, Hildegard / DEKEYSER Raïssa: *Deontologie ADO4 Syllabus/Reader Sociaal Tolken*. Gent, 2007-2008

⁵⁵ Zie: <http://www.inburgering.be/inburgering/nl/inburgeringstraject>; 07/03/2012, 16:58

inburgeraars in het dagelijkse leven kunnen meemaken. De inburgeraar kan de lessen volgen in zijn eigen taal, als het mogelijk is, in een contacttaal of in het Nederlands.

Nederlands als tweede taal (NT2)

De taal is één van de belangrijkste factoren van de participatie. Een basis cursus Nederlands is daarom een vast onderdeel van het primaire inburgeringstraject. Dit onderdeel wordt gecoördineerd door het Huis van het Nederlands. Om te bepalen welke cursus Nederlands als tweede taal de allochtoon zou moeten volgen, legt hij bij zijn intake een test af. Er worden verschillende taalcursussen aangeboden die in de studievoordigheid van de inburgeraar en in het aantal uren verschillen. Een standaard cursus voor laaggeschoolden bestaat uit 240 lessen en wordt gevolgd bij een centrum voor basiseducatie. Bij een centrum voor volwassenenonderwijs worden er cursussen georganiseerd voor hoger geschoolden. Die cursussen bestaan uit 120 lessen. Daarnaast zijn er nog cursussen van maximaal 90 lessen voor hooggeschoolden.⁵⁶ Het doel van de NT2-cursussen is dat de allochtoon zo snel mogelijk een bepaalde taalvaardigheid van het Nederlands beheerst om de andere onderdelen van het inburgeringstraject te kunnen ondergaan.

Loopbaanoriëntatie (LO)

Het programma loopbaanoriëntatie volgt nadat de inburgeraar het basisniveau van het Nederlands heeft bereikt. Tijdens deze cursus worden de inburgeraars geïnformeerd over werk, mogelijke studie of vrijwilligerswerk in Vlaanderen. De loopbaanoriëntatie bestaat dus in drie vormen. Inburgeraars met een *professioneel perspectief* worden voorbereid op werk en zelfstandig ondernemerschap. Inburgeraars met een *educatief perspectief* krijgen begeleiding om verder te kunnen studeren en inburgeraars met een *sociaal perspectief* kunnen begeleid worden naar deelname aan vrijwilligerswerk.⁵⁷ De loopbaanoriëntatie is het sluitstuk van het primaire traject.

⁵⁶ VERMEIREN, Hildegard / DEKEYSER Raïssa: *Deontologie ADO4 Syllabus/Reader Sociaal Tolken*. Gent, 2007-2008

⁵⁷ Zie: <http://www.inburgering.be/inburgering/nl/LO>; 07/02/2012, 18:37

3.3.2 Het secundaire traject

Inburgeraars die een attest hebben behaald, kunnen nog het secundaire inburgeringstraject volgen. Het secundaire traject legt nadruk op de verdere toekomst van de allochtoon. Zoals hierboven geschreven, organiseert de VDAB in het kader van het secundaire traject taalcursussen die de allochtonen voorbereiden op werk in een bepaalde sector. De verantwoordelijkheid voor de vervolgtrajecten naar werk ligt dus bij de VDAB. In het algemeen zijn echter de reguliere voorzieningen verantwoordelijk voor het secundaire traject.⁵⁸ Zij geven het traject vorm. De bedoeling is dat de allochtoon volwaardig deelneemt aan de Vlaamse samenleving. Tijdens het secundaire traject wordt de kennis van het Nederlands uitgediept en richt men zich inhoudelijk vooral op werk en studie.⁵⁹ Het einddoel is om zich helemaal in te burgeren, om naar het reguliere circuit door te stromen. Het secundaire inburgeringstraject zou dus de laatste stap tussen inburgering en integratie moeten zijn.

⁵⁸ VERMEIREN, Hildegard / DEKEYSER Raïssa: *Deontologie ADO4 Syllabus/Reader Sociaal Tolken*. Gent, 2007-2008

⁵⁹ Zie: <http://www.inburgering.be/inburgering/nl/inburgeringstraject>; 07/03/2012, 16:58

4. Effecten van inburgering op de participatie

Het hele inburgeringsbeleid is gericht op de gedachte dat het inburgeringstraject inburgeraars helpt om volwaardig deel te nemen aan de samenleving. Maar is het werkelijk zo? Heeft inburgering voldoende positieve effecten op de participatie van de inburgeraars? Loont het de moeite voor de staat, de burgers en de ambtenaren? Dit deel houdt zich met deze problematiek bezig. Er worden effecten van inburgering op participatie en hun mogelijke verbeteringen besproken.

Voor dit deel zijn de doelgroep inburgeraars die een inburgeringsattest hebben behaald en dus ook het volledige traject hebben gevolgd. Ze worden als *attestbehalers* benoemd. In tegenstelling tot attestbehalers spreekt men over *niet-starters*, dus allochtonen die niet aan een inburgeringstraject hebben deelgenomen.⁶⁰ Met behulp van deze indeling kan men een onderscheid maken tussen de allochtonen die een inburgeringstraject hebben gevolgd en diegenen die dat niet gedaan hebben. Zo kan men eventuele verschillen vinden in de mate van participatie.

Participatie betekent dat iemand zich actief engageert in de samenleving. Dat wil zeggen dat hij bijvoorbeeld actief deelneemt aan de arbeidsmarkt, dat hij een opleiding volgt of vrijwilligerswerk doet. Iedereen zou iets aan de samenleving moeten bijdragen. En dat is ook de bedoeling van inburgering.

Men kan zich ook afvragen of de effecten van inburgering überhaupt meetbaar zijn. De meeste peilingen worden met behulp van interviews en casestudies gedaan, maar het is ook technisch werkelijk meetbaar. In Nederland wordt er een gespecialiseerd computerprogramma voor gebruikt. Er wordt een verbetering van de participatie aan de samenleving gemeten met behulp van een set criteria als gevolg van educatieve activiteiten, dus een inburgeringstraject. Tegenwoordig vindt één effectmeting plaats in de gemeente Den Bosch.⁶¹

⁶⁰ GELDERLOOS, Wout, KOERT, Jessica Van: *Inburgeren en participeren. Verslag van vier kwalitatieve casestudies naar de effecten van inburgering op participatie*. Den Haag, 2010. Te downloaden op: http://abonneren.rijksoverheid.nl/media/dirs/313/data/26292_rapport_inburgeren_participeren_18082010.pdf; 02/04/2012, 20:34

⁶¹ Zie meer: <http://www.binnenlandsbestuur.nl/digitaal-besturen/nieuws/nieuws/effect-inburgering-is->

Algemeen is het heel moeilijk te bepalen wie eigenlijk ingeburgerd is. Soms wordt het beschouwd als een bepaald niveau taalvaardigheid. Maar als de inburgeraar tijdens het inburgeringstraject het niveau A1 volgens het Europees referentiekader bereikt, voldoet hij al aan de voorwaarden om een inburgeringsattest te behalen. De lat wordt dus heel laag gelegd. Het is dan vanzelfsprekend dat alleen de taal als criterium niet genoeg is. Alles hangt samen.

4.1 Effecten van inburgering

In het algemeen kan men zeggen dat de deelname aan een inburgeringstraject al een stap naar participatie is in de Vlaamse samenleving. De inburgeraar leert de Vlaamse cultuur en Vlaamse regels kennen en leert ook Nederlands. Uit het Leuvense onderzoek over de effectiviteit, efficiëntie en impact van het Vlaamse inburgeringsbeleid in 2010 blijkt dat de meeste bevraagde inburgeraars tevreden zijn over wat voor kennis ze opgepikt hebben tijdens het inburgeringstraject.⁶² Het geeft inburgeraars namelijk de kans om dagelijkse situaties mee te maken en te trainen. Dankzij het inburgeringstraject weten de attestbehalers meer over hun rechten en plichten, over de sollicitatie voor werk of over de werking van sociale voorzieningen. Daardoor is het leven in de eerste jaren gemakkelijker dan zonder de hulp van het inburgeringstraject.

De effecten van inburgering kan men in de volgende drie categorieën bekijken:

- socio-economische positie
- socio-culturele positie
- taalbeheersing

[meetbaar.562421.lynkx](#); 17/03/2012,19:10
⁶² CUYPER, Peter De, LAMBERTS, Miet, PAUWELS, Fernando: *Synthese. Inburgering in Vlaanderen. De effectiviteit, efficiëntie en impact van het Vlaamse inburgeringsbeleid*. HIVA-K.U.Leuven, 2010. Te downloaden op: <https://hiva.kuleuven.be/resources/pdf/publicaties/R1333.pdf>; 06/04/2012, 19:54

4.1.1 Socio-economische positie

De socio-economische positie houdt vooral de positie van de allochtoon op de arbeidsmarkt in. Door de bevolking wordt werk namelijk als de belangrijkste factor van integratie beschouwd.⁶³ Als de allochtoon werkt, kan hij ook verschillende contacten leggen en de omgeving is dus tevreden. Ook de belastingbetaler en de staat zijn tevreden als er minder uitkeringen uitbetaald moeten worden. Werkloze allochtonen zijn voor de samenleving namelijk vaak een doorn in het oog. Daarom is dit punt heel belangrijk. Uit het hierboven besproken Leuvense onderzoek blijkt dat we bij de attestbehalers procentueel meer werkende allochtonen vinden dan bij de niet-starters. Heeft het inburgeringstraject de kansen van de attestbehalers op de arbeidsmarkt verhoogd? Dat is één van de mogelijke verklaringen. Maar het zou ook kunnen dat personen met betere kansen op de arbeidsmarkt gewoon het meest gemotiveerd waren om het inburgeringstraject af te ronden. Het is echter onbetwistbaar dat het inburgeringstraject informatie bevat die men goed kan gebruiken op de arbeidsmarkt.

4.1.2 Socio-culturele positie

De socio-culturele positie speelt ook een grote rol in het menselijke leven. Ze bepaalt eigenlijk het hele leven van een enkeling. Eén van de voordelen van een inburgeringstraject is dat men veel mensen ontmoet die gelijksoortige situaties moeten oplossen. Contacten tussen inburgeraars worden dus vaak gemakkelijk gelegd en blijken ook duurzaam.⁶⁴ In het algemeen is het beleid van het inburgeringstraject op dit vlak echter beperkt, omdat er weinig contacten tijdens het inburgeringstraject worden gelegd tussen de allochtone en autochtone bevolking. Tegenwoordig wordt er meer aan gedaan. Er worden verschillende projecten georganiseerd waarbij autochtone vrijwilligers voor de cursus maatschappelijke oriëntatie uitgenodigd worden om met inburgeraars te praten.⁶⁵ Bij zulke projecten hoort

⁶³ GELDERLOOS, Wout, KOERT, Jessica Van: *Inburgeren en participeren. Verslag van vier kwalitatieve casestudies naar de effecten van inburgering op participatie*. Den Haag, 2010. Te downloaden op: http://abonneren.rijksoverheid.nl/media/dirs/313/data/26292_rapport_inburgeren_participeren_18082010.pdf; 02/04/2012, 20:34

⁶⁴ CUYPER, Peter De, LAMBERTS, Miet, PAUWELS, Fernando: *Synthese. Inburgering in Vlaanderen. De effectiviteit, efficiëntie en impact van het Vlaamse inburgeringsbeleid*. HIVA-K.U.Leuven, 2010. Te downloaden op: <https://hiva.kuleuven.be/resources/pdf/publicaties/R1333.pdf>; 06/04/2012, 19:54

⁶⁵ Zie:

http://www.inburgering.be/inburgering/sites/www.inburgering.be.inburgering/files/Inburgering_in_VL_en_Brl_LR.pdf; 04/04/2012, 21:21

bijvoorbeeld het project *Een Belg in de klas*, georganiseerd door de onthaalbureaus Inburgering Oost-Vlaanderen en Inburgering Gent.⁶⁶

4.1.3 Taalbeheersing

Taalbeheersing is één van de belangrijkste stappen naar inburgering. Zonder Nederlands te kunnen spreken, kan men nooit volwaardig deelnemen aan de Vlaamse samenleving. Taal hangt met alles samen. Omdat er echter lagere eisen vastgesteld worden om een inburgeringsattest te behalen, bereiken inburgeraars vaak alleen maar het overlevingsniveau van de taalbeheersing. Hierin speelt vooral de menselijke motivatie een grote rol. Wie gemotiveerd is om goed Nederlands te leren, krijgt er ook de kans voor dankzij het inburgeringstraject, namelijk door middel van het Huis van het Nederlands.

Tot de hoofdeffecten van inburgering behoren dus verhoging van de taalkennis, grotere zelfstandigheid, emancipatie en grotere kennis van de Vlaamse samenleving.⁶⁷ Door het vergroten van de kennis van het Nederlands kan men namelijk zelfstandiger leven en voelt men zich ook meer zelfverzekerd. Hetzelfde geldt voor het begrip van de Vlaamse samenleving. De attestbehalers hebben een grotere zelfverzekerdheid dan de niet-starters, omdat ze bijvoorbeeld weten hoe het gezondheidssysteem precies werkt. De emancipatie vertegenwoordigt ook één van de belangrijke effecten van inburgering. Er zijn ook veel projecten die vooral bestemd zijn voor vrouwen en hun zelfstandigheid. Zo kunnen we een nuttig project aanstippen, namelijk het *Fietsproject* van de stad Gent.⁶⁸ De meeste Europeanen vinden fietsen vanzelfsprekend, maar heel veel inburgeraars, vooral moslimvrouwen, kunnen niet fietsen. Met dit project worden twee vliegen in één klap geslagen. De inburgeraars leren een typisch kenmerk van de Vlaamse cultuur kennen en tegelijkertijd wordt er gestreefd naar een grotere zelfstandigheid.

⁶⁶ Verder kunnen wij nog andere voorbeelden noemen zoals Stadsklap (Antwerpen), VriendENtaal (Limburg) of Dzjambo (Gent).

⁶⁷ GELDERLOOS, Wout, KOERT, Jessica Van: *Inburgeren en participeren. Verslag van vier kwalitatieve casestudies naar de effecten van inburgering op participatie*. Den Haag, 2010. Te downloaden op: http://abonneren.rijksoverheid.nl/media/dirs/313/data/26292_rapport_inburgeren_participeren_18082010.pdf; 02/04/2012, 20:34

⁶⁸ Zie meer:

http://www.inburgering.be/inburgering/sites/www.inburgering.be.inburgering/files/Inburgering_in_VL_en_Brl_LR.pdf; 04/04/2012, 15:35

4.2 De menselijke kant van het inburgeringstraject (onderzoek)

Inburgering is niet alleen een proces, het gaat vooral om mensen. Het is dus van belang om te weten hoe de inburgeraars het inburgeringstraject beoordelen. Om de effectiviteit van inburgering te kunnen verhogen, moet men met de inburgeraars communiceren, omdat zij de hoofdacteurs zijn.

4.2.1 Het doel van het onderzoek

Integratie hoort in elk geval bij de menselijke basisbehoeften. De integratie is echter een langdurig proces, men kan zeggen dat ze levenslang is. Ze bestaat uit veel gedeelten. Daarom is het van belang om zich te richten op afzonderlijke behoeften en te proberen er achter te komen of inburgering helpt bij het aanvullen van deze behoeften. Helpt het inburgeringstraject inburgeraars een baan te vinden, vrienden te leren kennen of zich goed te voelen in het land?

Door dit onderzoek heb ik antwoorden gezocht op de volgende hoofdvraag:

In welke mate leidt deelname aan een inburgeringstraject tot het aanvullen van de menselijke basisbehoeften?

De afzonderlijke vragen van het onderzoek oriënteren zich op de volgende gebieden:

- algemene informatie over het inburgeringstraject
- werk
- sociale activiteiten
- begrip van de Vlaamse cultuur en taalbeheersing
- vriendschap
- mate van participatie

Behalve de algemene informatie over het inburgeringstraject, het betreft hier enkele vragen over verplichting tot inburgering en ervaringen met de trajectbegeleider, werden die

gebieden gekozen op grond van de menselijke basisbehoeften volgens de behoeftepiramide van Maslow⁶⁹ (zie bijlage 3, afbeelding 1). Werk voldoet aan de behoefte aan veiligheid en zekerheid. Men zoekt sociale zekerheid in een georganiseerde groep, zoals bijvoorbeeld in een bedrijf. De gekozen gebieden horen echter niet precies in één kastje van de piramide. Alles is met alles verbonden. Werk is ook een belangrijke behoefte aan waardering en erkenning. Dat wil zeggen dat het de socio-economische positie van een enkeling (zijn status) bepaalt. Verder behoort werk ook tot de behoeften aan zelfverwerkelijking. Men kan zich vaak dankzij zijn baan verder ontwikkelen. Een ander gebied betreft sociale activiteiten, zoals verschillende clubs, verenigingen of bijvoorbeeld avondonderwijs. Die kunnen ook geclassificeerd worden als behoeften aan veiligheid en zekerheid, behoeften aan waardering en behoeften aan zelfactualisatie. Het begrip van de Vlaamse cultuur en de taalbeheersing zien we terug in alle behoeften, omdat ze er onontbeerlijk voor zijn. Vriendschap voldoet aan de behoefte aan sociaal contact wat voor iedereen ook primair is. Het laatste gebied dat in het onderzoek besproken zal worden, is de mate van participatie in de samenleving en kan beschouwd worden als een resultaat van het voldoen (of het niet voldoen) aan bovenstaande basisbehoeften.

Behalve de lichamelijke behoeften waar men eerst aan moet voldoen om verder naar een volgend niveau van de behoeftepiramide te kunnen doorgaan, gaat het om basisbehoeften die direct met de inburgering samenhangen en belangrijk zijn om zich goed te voelen in de samenleving. Het voldoen aan die behoeften leidt tot de participatie. Het doel van dit onderzoek is dus om er achter te komen of het inburgeringstraject eraan voldoet en in welke mate.

4.2.2 Aanpak van het onderzoek

Het onderzoek werd verricht in de vorm van een enquête (zie bijlage 3, afbeelding 2). Deze enquête is in twee delen ingedeeld. Het eerste deel richt zich op de effecten van het inburgeringstraject en het voldoen aan de menselijke behoeften en bestaat uit tien gesloten

⁶⁹ Behoeftepiramide van Maslow is een behoeftehiërarchie die de gedragswetenschapper Abraham Maslow in 1943 publiceerde. Maslow stelde vast dat iedereen categorisch dezelfde behoeften heeft. Wanneer er aan een behoefte voldaan is, kan men naar een volgend niveau doorgaan. Het eerste niveau zijn de lichamelijke behoeften, bijvoorbeeld voedsel of slaap. Het hoogste niveau is de zelfactualisatie. De niveaus kunnen volgens Maslow niet overgeslagen worden.

vragen. Het tweede deel van de enquête betreft de knelpunten van inburgering met behulp van kritiek van de respondenten. Het bestaat uit één open vraag. Met betrekking tot de diversiteit van de groep bevroegde allochtonen werd de enquête in drie talen uitgewerkt, namelijk in het Nederlands, Engels en in het Frans.

De moeilijkste taak van mijn onderzoek was respondenten te vinden. Door mijn lange verblijf in Gent kon ik zowel de informatie verzamelen, als ook mijn onderzoek verwerken. In het begin probeerde ik verschillende onthaalbureaus te contacteren om daar de enquêtes te laten invullen. Helaas werd mijn verzoek meestal geweigerd met het antwoord dat het niet mogelijk is, omdat ze bijna elke week zulke verzoeken krijgen en dat het niet toegestaan is. Heel vaak heb ik helemaal geen antwoord gekregen. Daarom heb ik een andere manier geprobeerd, namelijk via de bij inburgering betrokken organisatie het Huis van het Nederlands. Aangezien ik zelf aan een cursus Nederlands heb deelgenomen, heb ik er veel voordeel bij gehad. Ik ben van les tot les en van klas tot klas gegaan en heb de deelnemers die een inburgeringstraject volgden, gevraagd om de enquête in te vullen. Hoewel de docenten meestal bereid waren om mee te werken, ben ik te weten gekomen dat het ook in de lessen van het Huis van het Nederlands eigenlijk voor externen verboden is. Intussen is het echter op die manier gelukt om in totaal 64 geldig ingevulde enquêtes te verzamelen. Aangezien dit een klein aantal respondenten is, kunnen de conclusies niet als representatief beschouwd worden.

Om de doelgroep te kunnen identificeren, heb ik aan het begin van de enquête gevraagd naar geslacht, leeftijd, nationaliteit en beroep van de respondenten. Zo heb ik vastgesteld dat 64% van de respondenten mannen en 36% vrouwen zijn (zie bijlage 3, figuur 2). Wat de leeftijd betreft, kunnen wij een grote schaal zien van 18 tot 54 jaar. De meeste respondenten zijn echter tussen 26-35 jaar oud (zie bijlage 3, figuur 3). Verder heb ik naar de nationaliteit van de bevroegde inburgeraars gevraagd. De doelgroep was heel divers, de enquête werd namelijk door inburgeraars uit in totaal 32 landen ingevuld. De meeste respondenten komen uit de traditionele migratielanden, zoals Marokko (8%), Turkije (8%) en Bulgarije (6%) (zie bijlage 3, tabel 7). Het valt op dat twee bevroegde allochtonen de Belgische

nationaliteit hebben ingevuld. Vermoedelijk gaat het om twee oudkomers. Verder hebben twee respondenten geen nationaliteit ingevuld. Sommige inburgeraars vinden het aanvragen van de Belgische nationaliteit niet handig om praktische redenen, bijvoorbeeld omdat ze dan hun herkomstland niet meer in kunnen. Dat betreft vooral vluchtelingen, bijvoorbeeld uit Bhutan.⁷⁰ Het laatste gegeven over de inburgeraars zelf gaat over hun beroep. Er waren ook een heleboel verschillende beroepen (zie bijlage 3, tabel 8). De doelgroep is dus divers, ook wat de leersnelheid betreft, omdat ik verscheidene niveaus van de cursussen NT2 bezocht. De lagere niveaus bestaan dus vooral uit allochtonen met een lagere socio-economische status, terwijl men in de hogere niveaus vaker allochtonen ontmoet die hoger geschoold zijn. Het is echter belangrijk om te zeggen dat de meerderheid bij de vraag naar hun beroep niets ingevuld heeft. Er zijn verschillende verklaringen mogelijk, maar vermoedelijk zijn vaak inburgeraars werkloos.

Zoals hierboven geschreven, bepaalt het werk de sociale status van een enkeling, daarom heb ik besloten om de doelgroep volgens beroep in te delen in de volgende drie groepen (zie bijlage 3, figuur 4):

1. werkloze inburgeraars
2. inburgeraars met een lagere socio-economische positie
3. inburgeraars met een hogere socio-economische positie

Deze drie groepen beleven andere levenssituaties en hebben dus ook verschillende behoeften en daarom kan het van belang zijn om de respondenten ook volgens dit aspect te bekijken. Deze indeling heeft me geholpen sommige kwesties uit te kunnen leggen en uit het onderzoek conclusies te kunnen trekken.

4.2.3 Resultaten van het onderzoek

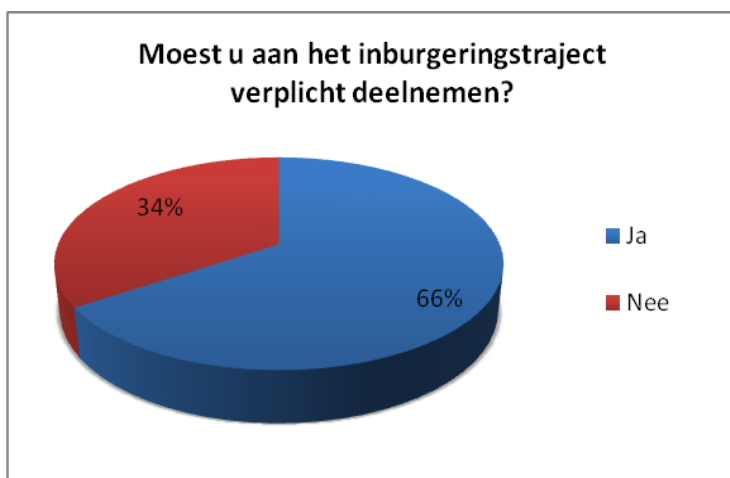
Algemene informatie over het inburgeringstraject

De algemene informatie over het inburgeringstraject staat in betrekking tot de verplichting tot of het recht op inburgering en ervaringen met een trajectbegeleider. Uit de figuur blijkt

⁷⁰ Zie: <http://www.rechttopmigratie.be/getuigenis.html>; 08/05/2012, 11:41

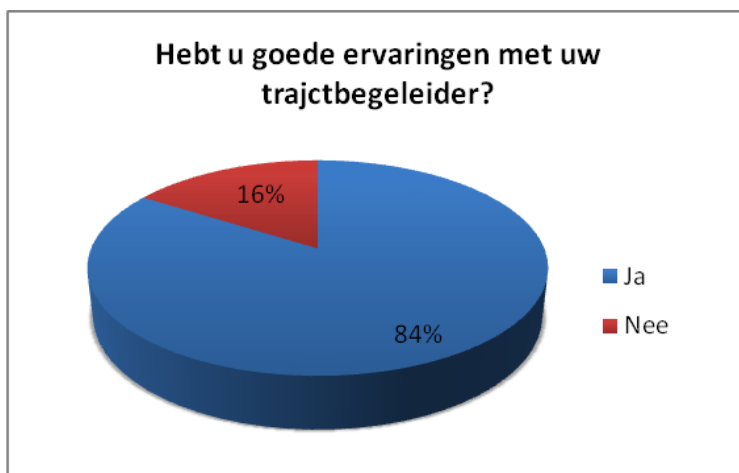
dat bijna 66% van de respondenten verplicht heeft deelgenomen aan het inburgeringstraject. 34% van de bevraagde inburgeraars heeft hun recht op inburgering benut (zie figuur 5). Dit aantal is heel bevredigend, het bewijst dat de rechthebbende inburgeraars werkelijk beseffen dat het inburgeringstraject hun kansen verhoogt om zich goed aan te passen aan de Vlaamse samenleving. Zoals ik verwacht heb, hebben veel inburgeraars met een hogere socio-economische vrijwillig deelgenomen aan het inburgeringstraject, namelijk 50% van deze groep (zie bijlage 3, figuur 6). Dat kan veroorzaakt worden door hun opleiding en hun houding ten opzichte van onderwijs. Ze beseffen dat het inburgeringstraject bevorderlijk is en ze zien het als een kans om zichzelf te ontwikkelen.

Figuur 5: Verplichte of rechthebbende inburgeraars

Verder kunnen wij ook zien dat de meeste ondervraagde inburgeraars tevreden waren over de trajectbegeleider (zie figuur 7). 16 procent heeft op de vraag negatief geantwoord. Dat kan op verschillende manieren verklaard worden. Ten eerste konden ze persoonlijke problemen hebben met de trajectbegeleider. Ten tweede voldeed de trajectbegeleider niet aan hun verwachtingen.

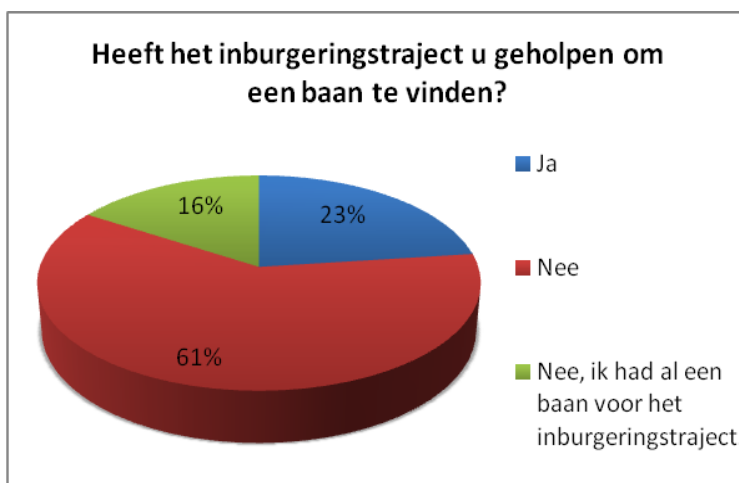
Figuur 7: Ervaring met de trajectbegeleider

Werk

De respondenten hebben de volgende vraag beantwoord:

Figuur 8: Werk

Ik heb die vraag gesteld om na te gaan of het inburgeringstraject helpt te voldoen aan hun behoefte van veiligheid en zekerheid, in de praktijk of de inburgeraars dat zo aanvoelen. Hun antwoorden tonen aan dat dat niet zo is. Bijna 61% heeft negatief geantwoord. Positief heeft ruim 23% van de respondenten geantwoord. Wat ik interessant vind, is dat de groep met een lagere socio-economische positie wel vindt dat het inburgeringstraject hun helpt op

dit vlak (zie bijlage 3, figuur 9). Ik verklaar het zo, dat ze informatie krijgen die voor hen nieuw is en die wel handig kan zijn op de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld over de werking van het belastingstelsel. De inburgeraars met een hogere socio-economische positie kennen al die informatie en hebben niet het gevoel dat ze iets nieuws hebben geleerd, dus dat het inburgeringstraject hen helpt om vooruit te gaan op dit gebied.

Sociale activiteiten

De onthaalbureaus organiseren veel activiteiten voor inburgeraars. Ik probeerde er achter te komen of de inburgeraars deze kansen benutten. Daardoor zou het inburgeringstraject hen namelijk kunnen helpen om contacten te leggen en zich sociaal te ontwikkelen. Het gaat dus om behoeften aan zekerheid en zelfactualisatie.

Ik ben te weten gekomen dat 52% van de respondenten aan sociale activiteiten heeft deelgenomen dankzij het inburgeringstraject en 48% dus niet (zie figuur 10). Dat vind ik opvallend, omdat de aangeboden activiteiten, bijvoorbeeld de eerdergenoemde ontmoeting Dzjambo in Gent waaraan ik zelf heb deelgenomen, heel interessant zijn. Ze zouden de inburgeraars werkelijk kunnen helpen met de inburgering, maar het is alleen een kwestie van motivatie.

Figuur 10: Sociale activiteiten

Vriendschap

Als men in een nieuw land aankomt, is men vaak alleen. De behoefte aan sociaal contact behoort tot de belangrijkste. Om volledig deel te nemen aan de samenleving, moet men contacten hebben en die kan de inburgeraar leggen dankzij het inburgeringstraject.

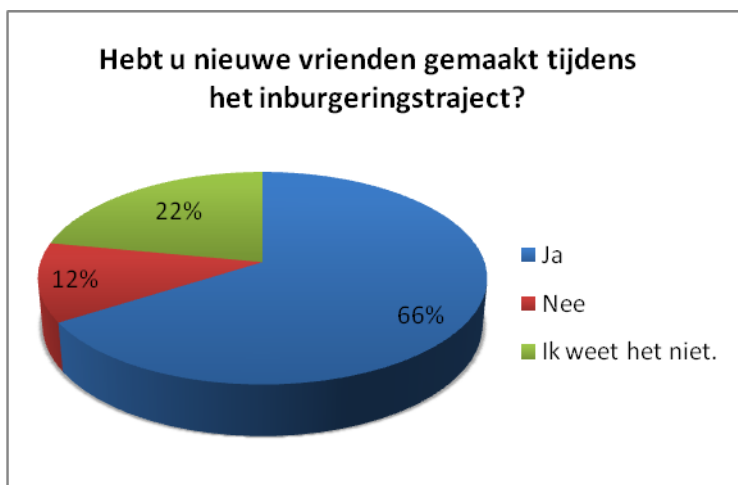
Uit het uitgevoerde onderzoek is duidelijk dat het inburgeringstraject werkelijk de kennismaking vergemakkelijkt (zie figuur 11). 97% van de respondenten vindt namelijk dat ze nieuwe mensen konden leren kennen dankzij het traject. Inburgering geeft hen dus de kans om nieuwe mensen te ontmoeten.

Figuur 11: Kennismaking

Is dat echter duurzaam? Kunnen de inburgeraars dankzij het inburgeringstraject voldoen aan de behoefte aan samenhang? In totaal heeft 67 procent nieuwe vrienden gemaakt (zie figuur 12). Het resultaat bewijst dat er tijdens het inburgeringstraject vriendschappen gesloten worden.

Figuur 12: Vriendschap

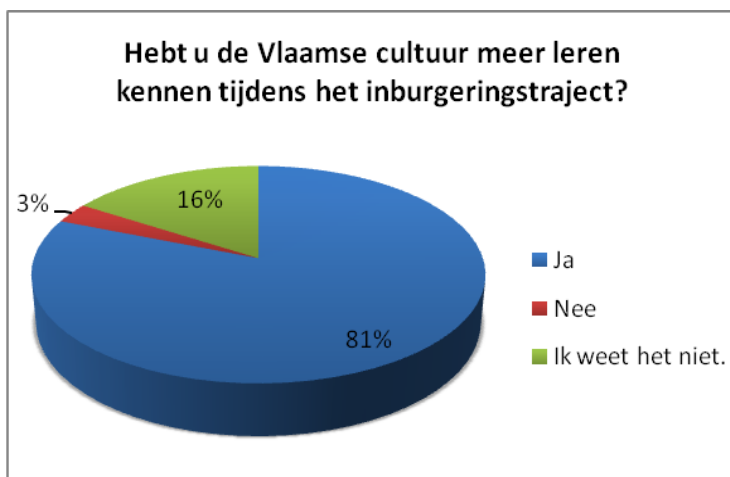

Begrip van de Vlaamse cultuur en taalbeheersing

Met betrekking tot deze gebieden kunnen wij geen specifieke behoefte noemen, maar eigenlijk zijn ze onderdeel van alle behoeften. Elke allochtoon moet de basisregels van de Vlaamse maatschappij kennen voor het vervullen van één van de behoeften volgens de piramide van Maslow. Hetzelfde geldt ook voor het taalniveau van het Nederlands. Voor autochtonen zijn zulke punten vanzelfsprekend, voor allochtonen des te belangrijker. Ze zijn namelijk een voorwaarde voor participatie.

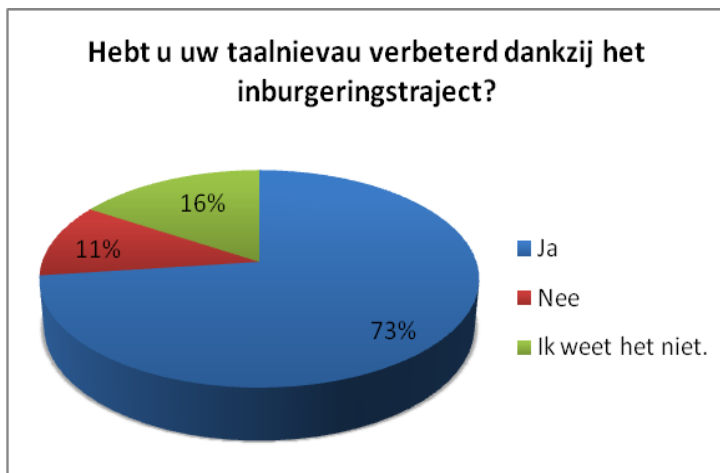
Uit onderstaande figuur blijkt dat 81% van de respondenten aangeeft dat ze de Vlaamse cultuur beter kennen dankzij het inburgeringstraject. Aangezien het inburgeringstraject onder andere bestaat uit de cursus MO en deze cursus als fundamenteel beschouwd wordt, had ik deze positieve resultaten verwacht.

Figuur 13: Begrip van de Vlaamse cultuur

Wat de taalbeheersing betreft, waren de respondenten minder tevreden (zie figuur 14). Slechts 73% van de bevroegde inburgeraars heeft positief geantwoord. Dat kan op meerdere manieren uitgelegd worden. Ten eerste is het taalniveau A1 toereikend om een inburgeringsattest te behalen en ten tweede spreken de mensen met een hogere socio-economische positie vaak al heel goed Nederlands voor het inburgeringstraject. Het is dan ook begrijpelijk dat ze hun taalniveau tijdens het traject niet zo veel verbeteren.

Figuur 14: Taalbeheersing

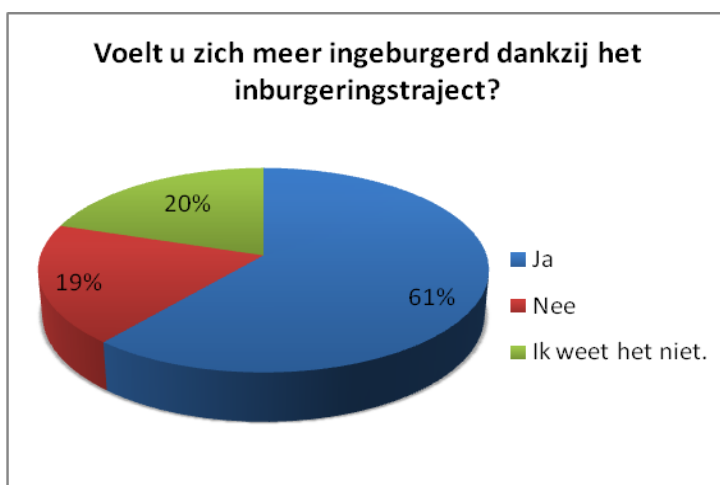

Mate van participatie

De twee laatste vragen van het onderzoek hebben zich toegespitst op het volgende gebied: de mate van participatie. De bevroegde inburgeraars hebben het volledige primaire traject gevolgd en theoretisch zouden ze al in zekere zin ingeburgerd zijn.

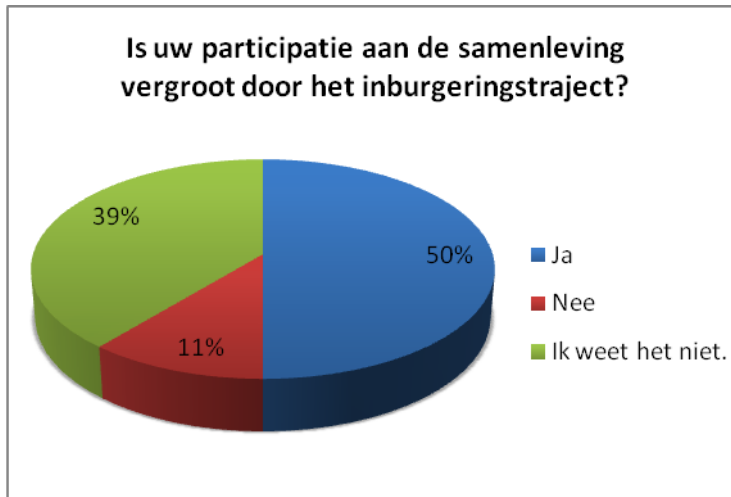
De onderstaande figuur toont dat de meeste respondenten zich wel ingeburgerd voelen dankzij het inburgeringstraject, namelijk 61%. Het valt op dat de antwoorden van de werkloze mensen tegenstrijdig zijn, terwijl de meeste inburgeraars van de andere groepen veel zekerder zijn (zie bijlage 3, figuur 16). Ik denk dat men zich in het algemeen niet zo zeker voelt zonder werk. Men heeft geen zekere toekomst en daarom hebben ze volgens mij zo geantwoord.

Figuur 15: Mate van participatie, vraag 1

De laatste vraag heeft aangeduid dat het voor de inburgeraars waarschijnlijk niet gemakkelijk is om de mate van participatie te beoordelen (zie figuur 17). In totaal vindt 50% van de respondenten dat het inburgeringstraject hun participatie wel vergroot heeft. Het is echter opvallend dat 39 procent het antwoord *Ik weet het niet* heeft gekozen. Dat betekent dat ze eigenlijk niet zeker zijn. Verder blijkt ook bij deze vraag de werkloze groep het onzekerst (zie bijlage 3, figuur 18).

Figuur 17: Mate van participatie, vraag 2

In het algemeen kan men zeggen dat de inburgeraars tevreden waren over het inburgeringstraject. De afzonderlijke delen van participatie werden relatief positief beoordeeld, wat de mate van participatie betreft, zijn de respondenten echter onzeker. De resultaten kunnen natuurlijk subjectief zijn, maar wel waardevol. Omdat, zoals hierboven al werd geschreven, het inburgeringstraject zich richt op mensen en om een bepaald effect te kunnen bereiken, moet men ook hun behoeften leren kennen.

\

5. Knelpunten van inburgering

Het vorige hoofdstuk heeft bewezen dat de inburgering werkt en hoewel het inburgeringsbeleid door de jaren heen een grote vooruitgang heeft gemaakt, zijn er nog veel zaken voor verbetering vatbaar.

Dit hoofdstuk wordt aan algemene knelpunten van inburgering gewijd. Verder wordt de huidige kritiek van politici op inburgering besproken en ten slotte komen de inburgeraars nog een keer aan het woord, namelijk met hun kritiek, die met behulp van het onderzoek werd verkregen.

5.1 Hoe kunnen de effecten van inburgering versterkt worden?

Er bestaan altijd punten die verbeterd kunnen worden. Welke zwakheden moet men nog bijsturen en op welke manier zouden ze opgelost kunnen worden? Dat komt aan bod in het volgende deel.

5.1.1 Het bereik verhogen

Hoewel het contacteren van allochtonen nog steeds toeneemt als gevolg van de bovenstaande activiteiten van de onthaalbureaus, kan het nog beter. Uit de evaluatie *De impact van inburgering in Vlaanderen* in 2010 blijkt dat heel veel niet-starters spijt hebben dat ze geen inburgeringstraject hebben gevolgd.⁷¹ Zij zien het namelijk als een mogelijke verhoging van hun kansen op de arbeidsmarkt. Inburgeraars moeten zelf weten dat inburgering nuttig is. Hoewel inburgering vooral op nieuwkomers gericht is, is het bereiken van oudkomers ook nodig. Daarom moeten de onthaalbureaus verder promotie maken voor hun aanbod om rechthebbenden aan te trekken.

⁷¹ PAUWELS, Fernando, LAMBERTS, Miet: *Deel 3. De impact van inburgering in Vlaanderen*. HIVA-K.U.Leuven, 2010. Te downloaden op: <https://hiva.kuleuven.be/resources/pdf/publicaties/R1332.pdf>; 05/04/2012, 11:32

5.1.2 De uitval verminderen

Indien de inburgeraars al bereikt worden, is het zonde dat ze met het inburgeringstraject stoppen. Bovendien is de huidige uitval met 35% te hoog.⁷² Dat gebeurt zowel om organisatorische als om persoonlijke en socio-economische redenen. Organisatorisch moet het systeem vooral snel reageren als er uitval voorkomt. Wat de persoonlijke redenen betreft, spreken wij bijvoorbeeld over problemen met kinderopvang. De capaciteit van kinderopvang is onvoldoende. Als de onthaalbureaus zelf kinderopvang zouden kunnen organiseren, zouden de inburgeraars de kans krijgen om het inburgeringstraject verder te volgen. Met de socio-economische factoren worden gevallen bedoeld wanneer de inburgeraar tijdens het inburgeringstraject een nieuwe baan krijgt, waardoor hij met het traject stopt. Het valt op dat veel inburgeraars daarna spijt hebben dat ze geen inburgeringsattest hebben behaald. Het benadrukken van de functie en het belang van het inburgeringstraject zou een oplossing kunnen worden. Verder is de samenwerking met een trajectbegeleider heel belangrijk. Communicatie kan veel oplossen.

5.1.3 Meer maatwerk

Het is vanzelfsprekend dat de groep inburgeraars heel divers is. Natuurlijk is het niet mogelijk om het inburgeringstraject aan elke inburgeraar aan te passen, maar de inhoud van het inburgeringstraject moet met de diversiteit rekening houden. Het maatwerk zou vooral op interessevelden en kennisbehoeften van de inburgeraars gericht moeten worden, waardoor ook de uitval verminderd zou kunnen worden dankzij een grotere motivatie van de inburgeraars.⁷³ Eén van de mogelijke oplossingen is het verbreden van het aanbod volgens de behoeften van de inburgeraars. Dit zou cursussen kunnen opleveren die bijvoorbeeld gespecialiseerd zijn in werk of maatschappelijke participatie. Als een geslaagd voorbeeld van maatwerk in de praktijk kunnen wij het project *Traject naar werk voor*

⁷²CUYPER, Peter De, LAMBERTS, Miet, PAUWELS, Fernando: *Synthese. Inburgering in Vlaanderen. De effectiviteit, efficiëntie en impact van het Vlaamse inburgeringsbeleid*. HIVA-K.U.Leuven, 2010. Te downloaden op: <https://hiva.kuleuven.be/resources/pdf/publicaties/R1333.pdf>; 06/04/2012, 19:54

⁷³ CUYPER, Peter De, LAMBERTS, Miet, PAUWELS, Fernando: *Synthese. Inburgering in Vlaanderen. De effectiviteit, efficiëntie en impact van het Vlaamse inburgeringsbeleid*. HIVA-K.U.Leuven, 2010. Te downloaden op: <https://hiva.kuleuven.be/resources/pdf/publicaties/R1333.pdf>; 06/04/2012, 19:54

*analfabete anderstaligen*⁷⁴ in Antwerpen noemen.⁷⁵

5.1.4 De waarde van het inburgeringsattest verhogen

Verder zouden de effecten van inburgering versterkt kunnen worden door een grotere waardering van het inburgeringsattest. Volgens Hassan Boujedain, coördinator van het onthaalbureau van de stad Antwerpen, is het van belang om de inburgeraars positief te motiveren.⁷⁶ Als ze zich niet aan regels houden, krijgen ze boetes opgelegd. Als ze wel voor het inburgeringsexamen slagen, krijgen ze een inburgeringsattest. Maar de waarde van het inburgeringsattest is niet bevredigend. Indien er aan het inburgeringsattest meer waarde gegeven zou worden, zouden de inburgeraars meer gemotiveerd zijn en zou ook het bereik van onthaalbureaus groeien. Bovendien zijn, zoals hierboven geschreven, de eisen van de taalbeheersing om een inburgeringsattest te behalen te laag. De verhoging van het minimumniveau zou zeker een vooruitgang en een bepaalde verzekering betekenen.

5.2 Kritiek van politici

De algemene knelpunten werden al besproken. Omdat alles door de overheid wordt bestuurd, is het van belang om melding te maken van hoe de Vlaamse politici het inburgeringsbeleid beoordelen. Dit deel richt zich op het huidige knelpunt van het Vlaamse inburgeringsbeleid, namelijk de eerdergenoemde hervormingsplannen van de minister van Inburgering Geert Bourgeois.

In oktober 2011 heeft hij de *Conceptnota Integratie en Inburgering* ingediend. Het gaat om een hervormingsplan voor de inburgerings- en integratiesector. Volgens die conceptnota

⁷⁴ Dit project richt zich op een aangepaste beroepsopleiding voor anderstalige analfabeten die echt weinig kansen hebben op de arbeidsmarkt. Dankzij dit project krijgen ze een concrete opleiding en begeleiding in de sectoren bouw, groen, horeca en professionele schoonmaaktechnieken.

⁷⁵ Zie meer:

http://partners.vdab.be/AnalfabeteAnderstaligen/2010%20draaiboek%20traject%20naar%20werk%20voor%20analfabete%20anderstaligen%20_%20versie.pdf

⁷⁶ Zie: http://www.kruispuntmi.be/uploadedFiles/VMC/Thema/Inburgering/Divers2009_mei_inburgering.pdf; 19/03/2012, 20:12

moeten alle organisaties van die sectoren⁷⁷ samengebracht worden in één instelling, de EVA. Deze plannen hebben echter voor heel wat ongerust gezorgd. Tegen de conceptnota staan vooral de politieke partijen *Christen-Democratisch en Vlaams* (CD&V)⁷⁸, *Groen!*⁷⁹ en *Socialistische Partij Anders* (sp.a)⁸⁰.

Het VGC⁸¹-collegelid voor minderhedenbeleid Brigitte Grouwels (CD&V) gaat met de conceptnota niet akkoord: *“Er moet energie worden gestoken in het verbeteren van de kwaliteit eerder dan in het maken van andere structuren.”*⁸² Volgens Grouwels kan er nog beter samengewerkt worden, maar zij wil de bestaande organisaties behouden. Volgens Bart Caron (Groen!) zal de hervorming leiden tot een nationalisering door een bureaucratisering van die sectoren.⁸³

Er wordt ook geklaagd over de houding van de minister: *“U houdt 55 consultaties, maar u luistert niet. De actoren zitten met heel wat vragen over uw voortvarendheid en de invulling van uw plan. U zal hen nog nodig hebben voor de uitvoering,”* aldus Fatma Pahlivan (sp.a).⁸⁴ De politieke partijen en ook de belanghebbende organisaties verwijten de minister onvoldoende communicatie met alle partijen.

In het algemeen zijn de politici het ermee eens dat er in sommige sectoren naar een verandering wordt gevraagd, maar dat moet volgens hen pas gebeuren na een voldoende overweging en communicatie met de betrokkenen. Het hele systeem moet dus niet

⁷⁷ De inburgerings- en integratiesector omvatten tegenwoordig acht ontbaalbureaus, acht integratiecetra, acht sociale tolk- en vertaaldiensten en het Kruispunt Migratie-Integratie.

⁷⁸ CD&V is een Vlaamse christendemocratische politieke partij. Tot september 2001 heette de partij Christelijke Volkspartij (CVP). Het is de grootste partij in het Vlaams Parlement. De voorzitter heet Wouter Beke.

⁷⁹ Groen! is een Vlaamse progressieve politieke partij die uit de Anders Gaan Leven Beweging is gegroeid. De partij heette tot november 2003 Agalev volgens de beweging. De huidige voorzitter is Wouter Van Besien. Ze richt zich op ecologie, sociale rechtvaardigheid en pacifisme.

⁸⁰ Sp.a is een Vlaamse sociaaldemocratische politieke partij. De huidige voorzitter heet Bruno Tobback. De partij vertegenwoordigt sinds december 2011 een deel van de federale regering van Di Rupo.

⁸¹ De Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) is een onderschikt bestuur van de Vlaamse Gemeenschap in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

⁸² Zie: <http://www.brusselnieuws.be/artikel/%E2%80%98inburgering-en-integratie-%C3%B2ns-werk%E2%80%99#comment-16332>; 13/04/2012, 20:45

⁸³ Zie: <http://www.brusselnieuws.be/artikel/%E2%80%98inburgering-en-integratie-%C3%B2ns-werk%E2%80%99#comment-16332>; 13/04/2012, 22:38

⁸⁴ *Handelingen, Commissievergadering, Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetevaluatie, Inburgering en Toerisme*. Brussel, 2011. Te downloaden op: http://www.fov.be/IMG/pdf/c0m043bin3-26102011_integratiesector.pdf; 16/04/2012, 12:35

hervormd worden om te hervormen.⁸⁵

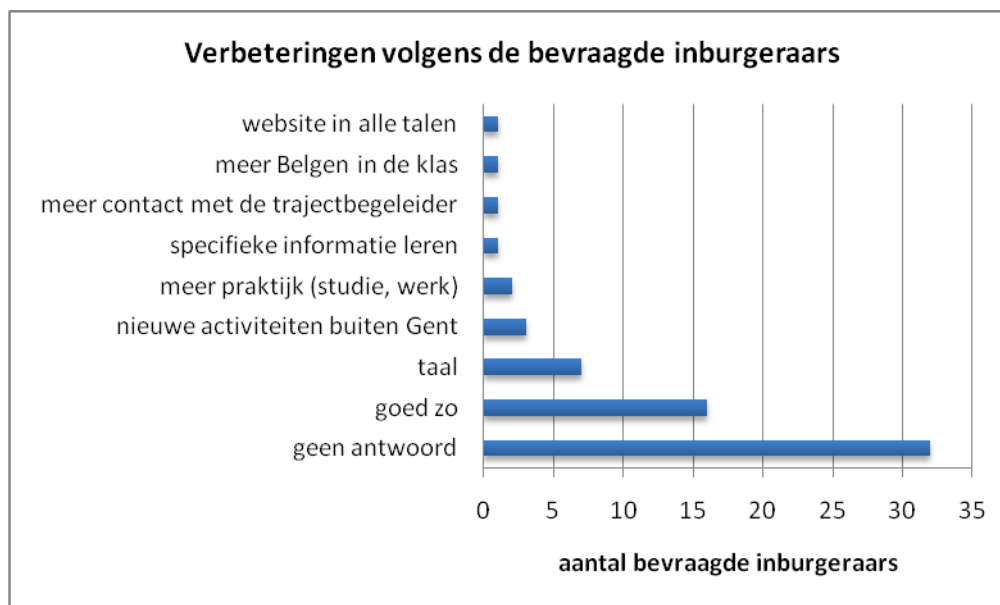
5.3 Kritiek van inburgeraars

Het inburgeringstraject moet in bepaalde mate aangepast worden aan de inburgeraars. Het maatwerk moet dus gericht worden op de behoeften van de inburgeraars en daarvoor hebben wij de bevindingen van de inburgeraars over het inburgeringstraject nodig. Het tweede deel van het onderzoek houdt zich bezig met de kritiek van inburgeraars op inburgering. Zo heeft de open vraag van het uitgevoerde onderzoek zich gericht op de mogelijke verbeteringen van het inburgeringstraject volgens de respondenten. De vraag werd gesteld als volgt:

Hoe zou u het inburgeringstraject verbeteren?

In onderstaande figuur is te zien welke verbeteringen van het inburgeringstraject uitgevoerd zouden kunnen worden volgens de bevraagde inburgeraars.

Figuur 19: Mogelijke verbeteringen volgens de bevraagde inburgeraars

⁸⁵ *Handelingen, Commissievergadering, Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetevaluatie, Inburgering en Toerisme*. Brussel, 2011. Te downloaden op: http://www.fov.be/IMG/pdf/c0m043bin3-26102011_integratiesector.pdf; 16/04/2012, 12:43

Het valt op dat de helft van de respondenten deze vraag niet beantwoord heeft. Hiervoor bestaan veel verklaringen. Ten eerste is het mogelijk dat de respondenten zich niet met een open vraag wilden bezighouden, omdat het moeilijk is om zich in het Nederlands te uiten. Ten tweede kan de verklaring zijn dat ze gewoon niet wisten wat ze zouden moeten schrijven en ten derde dat ze geen kritiek zouden willen schrijven, hoewel de enquêtes anoniem waren.

Verder blijkt het uit het onderzoek dat de meeste inburgeraars die de vraag wel beantwoord hebben het inburgeringstraject goed vinden en niets zouden verbeteren, namelijk 25% van het totale aantal respondenten.

Toch halen een paar inburgeraars een aantal punten aan die volgens hen verbeterd zouden moeten worden. De meeste voorgestelde verbeteringen betreffen de taal. Ongeveer 11% zou graag meer Nederlands in de lessen willen horen. De cursussen MO en LO verlopen namelijk in verschillende talen, omdat het belangrijk is dat de inburgeraars werkelijk begrijpen waarover het gaat.

Verder wordt de informatie bekritiseerd die de inburgeraars hebben gekregen tijdens het inburgeringstraject. Het is niet verrassend dat deze soort kritiek van de mensen met een hogere socio-economische uitgaat. Zoals hierboven geschreven, is sommige informatie niet nieuw voor deze groep inburgeraars, het is dan logisch dat ze naar iets anders vragen. Er zijn echter ook andere aspecten waarom dit een knelpunt vertegenwoordigt voor de respondenten. Een heel goede aanmerking is geschreven als volgt:

“Het inburgeringstraject ging over thema’s die interessant waren voor mensen zonder een Belgische partner, maar voor mij, getrouwd met een Belgische, was het te basic.”

Zoals al meerdere keren werd geschreven, is de doelgroep van inburgering heel divers. Men zou ook rekening moeten houden met de verscheidene mate van het begrip van de Vlaamse cultuur en samenleving. Het is vanzelfsprekend dat een inburgeraar die met een Belgische getrouwd is, de Vlaamse gewoonten en mentaliteit beter kent dan een andere inburgeraar die in een gemeenschap met zijn landgenoten leeft. Daarom zou het efficiënter zijn om verschillende niveaus van MO te organiseren.

Verder kunnen wij een aantal voorstellen zien die naar meer activiteiten vragen. Die

activiteiten zouden volgens de inburgeraars tot meer contact met andere mensen leiden en zouden ook elders plaatsvinden dan in Gent. Bovendien komen er nog mogelijke verbeteringen aan bod zoals een website in alle talen en meer Belgen in de lessen, iets wat, zoals hierboven geschreven, nu al gebeurt.

6. Conclusie

Het inburgeringsproces wordt in Vlaanderen al jaren uitgevoerd. Zo was het echter niet altijd. In de jaren '50 en '60 kwam er een groot aantal gastarbeiders uit Italië, Spanje, Griekenland, Marokko en Turkije. Om hun levensomstandigheden te verbeteren en verschillende problemen betreffende de migranten te kunnen oplossen, werd er gestreefd naar een gedeeltelijke inburgering in vergelijking met het proces dat wij nu kennen. In de jaren '90 kunnen wij al pogingen zien om het proces te coördineren met als resultaat dat op 1 april 2004 het decreet in werking trad dat de verplichte inburgering voor een bepaalde groep allochtonen vaststelde. Tegenwoordig komt het inburgeringsproces ook vaak aan bod wegens de hervormingsplannen van de huidige Vlaams minister van Inburgering Geert Bourgeois.

De inburgering van vandaag heeft dus al een vastgestelde vorm en de regels worden steeds meer gedefinieerd. De belangrijkste regel is de verplichting die echter niet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geldt. Daar spreken wij maar over prioritaire en rechthebbende inburgeraars. Wat het proces zelf betreft, bestaan er veel betrokken organisaties, maar het hart van de inburgering zijn de onthaalbureaus die het hele proces besturen. Dat proces bestaat uit het primaire en secundaire traject. Het primaire traject richt zich op een goed begrip van de Vlaamse cultuur en kennismaking met de Vlaamse basisregels, op taalbeheersing en op werk. Zo biedt het traject drie soorten cursussen, namelijk de maatschappelijke oriëntatie, de cursus Nederlands als tweede taal en de loopbaanoriëntatie. Het secundaire traject wordt meer gespecialiseerd en zou al tot een volwaardige participatie leiden aan de Vlaamse samenleving.

Verder heeft dit werk zich met de effecten van inburgering beziggehouden. Er werden effecten bekeken vanuit drie aspecten: de socio-economische positie, de socio-culturele positie en de taalbeheersing. Uit voorafgaande blijkt dat het inburgeringstraject werkt. Vooral de socio-economische positie is daardoor verhoogd. In het algemeen heeft het inburgeringstraject zeker een aantal positieve effecten op de inburgeraar. Hierbij horen onder andere ook grotere zekerheid en zelfstandigheid. Bovendien blijkt uit mijn eigen onderzoek dat het inburgeringstraject voldoet aan de menselijke basisbehoeften. De

gebieden vriendschap, begrip van de Vlaamse cultuur en taalbeheersing werden heel goed beoordeeld in tegenstelling tot de mate van participatie waarbij de inburgeraars aarzelden. Het valt ook op dat, hoewel het inburgeringstraject in het algemeen de socio-economische positie verhoogt, de respondenten er niet van overtuigd zijn dat het inburgeringstraject hen heeft geholpen om een baan te vinden. Dat kan door een verkeerd denkbeeld van de inburgeraars veroorzaakt worden over actieve hulp van het inburgeringstraject bij het zoeken van een baan. De hulp ligt echter in de informatie die de inburgeraars krijgen, bijvoorbeeld tijdens de cursus LO.

Hoewel het inburgeringstraject steeds verbeterd wordt, bestaan er nog enkele knelpunten die in het vijfde hoofdstuk werden besproken. De onthaalbureaus streven vooral naar een groter bereik, een kleinere uitval, geschikt maatwerk en aan bod komt ook de verhoging van de waarde van het inburgeringsattest. Op die manier zou het inburgeringsproces moeten vooruitgaan en kunnen de inburgeraars gemakkelijker volwaardig in een nieuwe maatschappij leven. Hiernaar aspireren ook de Vlaamse politici die kritisch uithalen naar de hervormingsnota van minister Bourgeois en zijn gebrekkige communicatie met alle betrokkenen. De inburgeraars die aan mijn onderzoek hebben deelgenomen, noemen ook nog andere knelpunten van inburgering. Er komen vooral opmerkingen over de taal en de informatie die de inburgeraars leren tijdens het inburgeringstraject. In het algemeen kan men echter zeggen dat de inburgeraars tevreden zijn over hoe het inburgeringstraject eruitziet, werkt en wat het aanbiedt.

Tijdens het schrijven van deze scriptie heb ik vooral informatie verzameld door middel van internet. Ik heb met verschillende jaarverslagen van de onthaalbureaus en onderzoeken in opdracht van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, de VDAB en het Departement Onderwijs gewerkt. Verder heb ik met enkele vertegenwoordigers van de onthaalbureaus ge-e-maïld om nadere informatie over het inburgeringsproces te krijgen. Ik heb ook persoonlijk deelgenomen aan een aantal door het onthaalbureau Kom-pas Gent georganiseerde activiteiten, zoals Dzjambo en conversatie-avonden, om de sfeer en de werking van multiculturele activiteiten te leren kennen. Ik moet toegeven dat ik tijdens het schrijven van dit werk veel heb bijgeleerd.

In dit werk werden meerdere voorbeelden aangehaald die met de inburgering samenhangen en waarbij de Vlaamse overheid inburgeraars de kans geeft om volwaardig te kunnen deelnemen aan de samenleving. Eén van de pogingen is ook het stemrecht dat allochtonen krijgen bij de Vlaamse gemeenteraadsverkiezingen. Dat geldt niet alleen voor de EU-burgers zoals in andere EU-landen, maar ook voor vreemdelingen van buiten de EU die al vijf jaar legaal in Vlaanderen verblijven.⁸⁶ Dat alles natuurlijk in ruil voor een maximaal streven naar integratie. Vlaanderen wil bewijzen dat de multiculturele samenleving werkelijk ernstig genomen wordt en dat men een helpende hand kan krijgen door het inburgeringstraject om in te burgeren.

Zo blijft inburgering de meest efficiënte manier om allochtonen uit hun sociale achterstandspositie te halen. Het is echter vanzelfsprekend dat alleen een door de overheid georganiseerd proces niet genoeg is. Het succes hangt ook af van de handelingen van het individu zelf. De autochtonen moeten respect opbrengen en de allochtonen moeten moeite tonen en dat is helemaal niet gemakkelijk. Ik vind het volgende citaat van een erkende vluchteling van Kongo heel passend:

“Want het traject duurt lang, misschien wel even lang als het leven in de nieuwe maatschappij.”⁸⁷

Inburgering kan het hele leven duren, met het inburgeringstraject eindigt het dus niet. Het gaat verder en wij kunnen alleen hopen dat iedereen beseft dat de multiculturele samenleving niet alleen een politieke term is, maar dat inburgering eigenlijk elke dag een positieve invloed op de samenleving kan hebben.

⁸⁶ Zie: <http://www.standaard.be/artikel/detail.aspx?artikelid=QQ3NU9AI&word=stemmen> ; 26/03/2012, 21:32

⁸⁷Zie:

http://www.inburgering.be/inburgering/sites/www.inburgering.be.inburgering/files/Inburgering_in_VL_en_Br1_LR.pdf; 04/04/2012, 21:21

Literatuurlijst

Inleiding

BOURGEOIS, Geert: *Beleidsbrief Inburgering en Integratie, Beleidsprioriteiten 2011-2012*. Brussel, 2011

URL document: <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2011-2012/g1313-1.pdf>;
02/02/2012, 14:35

Internet:

http://www.vlaanderen.be/servlet/Satellite?c=NB_Nieuwsbericht&cid=1140493088458&p=1106040582718&pagename=nieuwsberichten%2FNB_Nieuwsbericht%2FNieuwsbericht;
05/02/2012, 16:32

Wat is inburgering?

RAES, Ellen: *Verplichte inburgering in Vlaanderen, Thesis tot het behalen van de graad licentiaat in de politieke wetenschappen*. Gent, 2004-2005

URL document:
http://www.briobrussel.be/assets/scripties/inburgering_vlaanderen_raes.pdf; 06/01/2012
15:02

BOURGEOIS, Geert: *Beleidsnota Inburgering & Integratie 2009-2014*. Brussel, 2009

URL document:

http://www.inburgering.be/inburgering/sites/www.inburgering.be.inburgering/files/Beleidsnota_Inburgering_Integratie_2009-2014.pdf; 06/01/2012 18:54

Internet:

<http://www.kompasgent.be/kom-pas/Home>; 06/01/2012 16:56

<http://www.standaard.be/artikel/detail.aspx?artikelid=A829O2M3>; 06/01/2012 17:41

<http://www.kruispuntmi.be/detail.aspx?id=10860#allochtoon>; 06/01/2012 18:10

<http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/26785779-AAFE-4B39-AD07-59F34DCD44C8/0/index1119.pdf>; 06/01/2012 19:25

<http://www.nu.nl/algemeen/845640/allochtoon-moet-bicultureel-gaan-heten.html>;

08/01/2012 22:42

<http://www.nieuwsfeit.nl/opinie/1765-van-allochtoon-naar-bicultureel.html>; 08/01/2012
22:53

http://www.os.amsterdam.nl/pdf/2006_definitie_allochtonen.pdf; 08/01/2012 22:58

<http://www.vrouwenraad.be/media/docs/dossiers/globaal/terminologie.pdf>; 09/01/2012
10:16

Korte historische schets van het inburgeringsbeleid in België

WETS, Johan: *Migratie en Asiel: vluchten kan niet meer. Synthese rapport van een onderzoeksproject inzake het migratie- en asielbeleid in België*. Brussel, Koning Boudewijnstichting, 2001

RAES, Ellen: *Verplichte inburgering in Vlaanderen, Thesis tot het behalen van de graad licentiaat in de politieke wetenschappen*. Gent, 2004-2005

URL

document:

http://www.briobrusseel.be/assets/scripties/inburgering_vlaanderen_raes.pdf; 06/01/2012
15:02

AGENTSCHAP VOOR BINNENLANDS BESTUUR: *Het Vlaamse inburgeringsbeleid. Informatiebrochure voor gemeenten*. Brussel, 2009

http://www.vvsg.be/sociaal_beleid/Etnisch-culturele_diversiteit/inburgering/Documents/Rol%20van%20de%20gemeente/Informatiebrochure%20voor%20gemeenten.pdf

Internet:

http://www.kruispuntmi.be/uploadedFiles/Vreemdelingenrecht/Wegwijs/hInburgering_en_onderwijs/aInburgering/brochure_doelgroep_inburgering_2012.pdf

<http://www.kruispuntmi.be/thema.aspx?id=935>; 29/01/2012, 16:42

<http://www.inburgering.be/inburgering/nl/francisca-vertelt-over-inburgering>; 05/02/2012,

15:34

<http://www.integratiebeleid.be/integratiebeleid/sites/www.integratiebeleid.be/integratiebeleid/files/terugblik%20in%20vogelvlucht.pdf>; 08/02/2012, 10:46

<http://www.vlaamsbelang.be/parlementsleden/vlaamsparlement/>; 17/03/2012, 17:54

<http://www.fov.be/spip.php?article1655>; 13/02/2012, 21:51

<http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/1999/g31-1.pdf>; 10/01/2012, 15:48

<http://www.brusselnieuws.be/artikel/%E2%80%98inburgering-en-integratie-%C3%B2ns-werk%E2%80%99#comment-16332>; 13/04/2012, 22:10

<http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/2AB228AF-8891-4FB5-926A-F2FD38D6833E/0/2006k2b15p41art.pdf>; 07/02/2012, 15:43

<http://www.mejudice.nl/artikel/99/ik-vertrek-maar-waarom-de-emigratie-van-nederlanders>, 07/02/2012, 16:28

Inburgering in Vlaanderen als een proces

VERMEIREN, Hildegard / DEKEYSER Raïssa: *Deontologie ADO4 Syllabus/Reader Sociaal Tolken*. Gent, 2007-2008

BOURGEOIS, Geert: *Beleidsbrief Inburgering en Integratie, Beleidsprioriteiten 2011-2012*. Brussel, 2011

URL document: <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2011-2012/g1313-1.pdf>; 09/02/2012, 09:30

BOURGEOIS, Geert: *Overzicht Inburgering 2011*. Brussel, 2011

URL document:

http://www.geertbourgeois.be/files/minister1/generated/persbericht/bijlage_cijfers_inburgering_2011.pdf; 09/02/2012, 09:55

CUYPER, Peter De, LAMBERTS, Miet, PAUWELS, Fernando, VETS, Carissa: *Deel 1 Inburgering in Vlaanderen. Onderzoek in opdracht van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, de VDAB en het Departement Onderwijs*. HIVA-K.U.Leuven, 2010

URL document:

http://www.inburgering.be/inburgering/sites/www.inburgering.be.inburgering/files/Evaluatieonderzoek_Inburgering_deel1.pdf; 25/02/2012, 19:04

KRUISPUNT MIGRATIE-INTEGRATIE VZW: *Brochure Juridische afbakening van de doelgroep van inburgering in Vlaanderen en Brussel*. Brussel, 2012

URL document:

http://www.kruispuntmi.be/uploadedFiles/Vreemdelingenrecht/Wegwijs/hInburgering_en_onderwijs/aInburgering/brochure_doelgroep_inburgering_2012.pdf; 13/04/2012, 21:26

Internet:

http://www.vlaanderen.be/servlet/Satellite?c=NB_Nieuwsbericht&cid=1140493088458&p=1106040582718&pagename=nieuwsberichten%2FNB_Nieuwsbericht%2FNieuwsbericht; 05/02/2012, 16:20

<http://www.kruispuntmi.be/thema.aspx?id=936>; 05/02/2012, 16:35

<http://www.nieuwsblad.be/article/detail.aspx?articleid=KH395FC3>; 07/02/2012, 18:56

<http://www.brusselnieuws.be/artikel/meer-dan-tweeduizend-vrijwillige-inburgeraars>; 07/02/2012, 13:20

http://vl.altermedia.info/maatschappij/nieuwe-boetes-moeten-inburgering-afdwingen_8099.html; 06/03/2012, 15:06

http://www.ocmw-info-cpas.be/index.php/fiche_FV_nl/le_cpas ; 17/03/2012, 17:53

<http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/2AB228AF-8891-4FB5-926A-F2FD38D6833E/0/2006k2b15p41art.pdf>; 07/02/2012, 15:45

<http://www.mejudice.nl/artikel/99/ik-vertrek-maar-waarom-de-emigratie-van-nederlanders>; 07/02/2012, 16:28

<http://www.inburgering.be/inburgering/nl/inburgeringstraject>; 07/03/2012, 16:58

<http://www.inburgering.be/inburgering/nl/LO>; 07/02/2012, 18:37

Effecten van inburgering op de participatie

GELDERLOOS, Wout, KOERT, Jessica Van: *Inburgeren en participeren. Verslag van vier kwalitatieve casestudies naar de effecten van inburgering op participatie*. Den Haag, 2010

URL document:

http://abonneren.rijksoverheid.nl/media/dirs/313/data/26292_rapport_inburgeren_participeren_18082010.pdf; 02/04/2012, 20:34

CUYPER, Peter De, LAMBERTS, Miet, PAUWELS, Fernando: *Synthese. Inburgering in Vlaanderen. De effectiviteit, efficiëntie en impact van het Vlaamse inburgeringsbeleid. Onderzoek in opdracht van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, de VDAB en het Departement Onderwijs*. HIVA-K.U.Leuven, 2010

URL document: <https://hiva.kuleuven.be/resources/pdf/publicaties/R1333.pdf>; 06/04/2012, 19:54

Internet:

[http://83.222.240.201/~wwwstew/drupal//sites/default/files/Diversiteit is de norm Visieterkst Steunpunt Diversiteit en Leren.pdf](http://83.222.240.201/~wwwstew/drupal//sites/default/files/Diversiteit%20is%20de%20norm%20Visieterkst%20Steunpunt%20Diversiteit%20en%20Leren.pdf); 17/03/2012, 13:30

<http://www.binnenlandsbestuur.nl/digitaal-besturen/nieuws/nieuws/effect-inburgering-is-meetbaar.562421.lynkx>; 17/03/2012, 19:10

<http://www.desleutel.be/professionals/item/2043-de-participatieladder-een-nuttig-instrument-voor-de-trajectgeleiding>; 04/04/2012, 10:54

[http://www.inburgering.be/inburgering/sites/www.inburgering.be.inburgering/files/Inburgering in VL en Brl LR.pdf](http://www.inburgering.be/inburgering/sites/www.inburgering.be.inburgering/files/Inburgering%20in%20VL%20en%20Brl%20LR.pdf); 04/04/2012, 21:21

http://www.menscentraal.nl/behoeftepiramide_van_Maslow.html; 11/04/2012, 17:01

<http://www.rechtopmigratie.be/getuigenis.html>; 06/05/2012, 10:51

Knelpunten van inburgering

PAUWELS, Fernando, LAMBERTS, Miet: *Deel 3. De impact van inburgering in Vlaanderen. Onderzoek van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, de VDAB en het Departement Onderwijs*. HIVA-K.U.Leuven, 2010

URL document: <https://hiva.kuleuven.be/resources/pdf/publicaties/R1332.pdf>; 05/04/2012, 11:32

CUYPER, Peter De, LAMBERTS, Miet, PAUWELS, Fernando: *Synthese. Inburgering in*

Vlaanderen. De effectiviteit, efficiëntie en impact van het Vlaamse inburgeringsbeleid. Onderzoek in opdracht van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, de VDAB en het Departement Onderwijs. HIVA-K.U.Leuven, 2010

URL document: <https://hiva.kuleuven.be/resources/pdf/publicaties/R1333.pdf>; 06/04/2012, 19:54

Handelingen, Commissievergadering, Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetevaluatie, Inburgering en Toerisme. Brussel, 2011

URL document: http://www.fov.be/IMG/pdf/c0m043bin3-26102011_integratiesector.pdf; 16/04/2012, 12:43

KRUISPUNT MIGRATIE-INTEGRATIE VZW: Brochure Juridische afbakening van de doelgroep van inburgering in Vlaanderen en Brussel. Brussel, 2012

URL document:

http://www.kruispuntmi.be/uploadedFiles/Vreemdelingenrecht/Wegwijs/hInburgering_en_onderwijs/aInburgering/brochure_doelgroep_inburgering_2012.pdf; 13/04/2012, 21:26

Internet:

<http://partners.vdab.be/AnalfabeteAnderstaligen/2010%20draaiboek%20traject%20naar%20Owerk%20voor%20analfabete%20anderstaligen%20%20versie.pdf>; 06/04/2012, 20:52

http://www.kruispuntmi.be/uploadedFiles/VMC/Thema/Inburgering/Divers2009_mei_inburgering.pdf ; 19/03/2012, 20:12

<http://www.fov.be/spip.php?article1655>; 13/04/2012, 22:50

<http://www.s-p-a.be/>; 13/04/2012, 22:54

<http://www.cdenv.be/>; 13/04/2012, 23:07

<http://www.brusselnieuws.be/artikel/%E2%80%98inburgering-en-integratie-%C3%B2ns-werk%E2%80%99#comment-16332>; 13/04/2012, 22:38

http://www.groen.be/onze-mensen/partij_8.aspx; 13/04/2012, 22:56

Conclusie

Internet:

<http://www.standaard.be/artikel/detail.aspx?artikelid=QQ3NU9AI&word=stemmen> ;
26/03/2012, 21:32

http://www.vlaanderen.be/servlet/Satellite?c=Solution_C&cid=1236622941917&context=141721623065---1191211215889-1191211215889--

[1311607859314&p=1186804409590&pagename=Infolijn%2FView](http://www.vlaanderen.be/servlet/Satellite?c=Solution_C&cid=1236622941917&context=141721623065---1191211215889-1191211215889--1311607859314&p=1186804409590&pagename=Infolijn%2FView); 02/04/2012, 22:10

[http://www.inburgering.be/inburgering/sites/www.inburgering.be.inburgering/files/Inburgering in VL en Brl LR.pdf](http://www.inburgering.be/inburgering/sites/www.inburgering.be.inburgering/files/Inburgering_in_VL_en_Brl_LR.pdf); 04/04/2012, 21:21

Bijlage 2

BOURGEOIS, Geert: *Beleidsnota Inburgering & Integratie 2009-2014*. Brussel, 2009

URL document:

[http://www.inburgering.be/inburgering/sites/www.inburgering.be.inburgering/files/Beleidsnota Inburgering Integratie 2009-2014.pdf](http://www.inburgering.be/inburgering/sites/www.inburgering.be.inburgering/files/Beleidsnota_Inburgering_Integratie_2009-2014.pdf); 06/01/2012 18:54

BOURGEOIS, Geert: *Beleidsbrief Inburgering en Integratie, Beleidsprioriteiten 2011-2012*. Brussel, 2011

URL document: <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2011-2012/g1313-1.pdf>;
09/02/2012, 09:30

Bijlage 3

Internet:

[http://www.google.cz/imgres?imgurl=http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/d/d2/Piramide_van_Maslow.png/400px-](http://www.google.cz/imgres?imgurl=http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/d/d2/Piramide_van_Maslow.png/400px-Piramide_van_Maslow.png&imgrefurl=http://nl.wikipedia.org/wiki/Piramide_van_Maslow&h=203&w=400&sz=26&tbnid=F-)

[Piramide_van_Maslow.png&imgrefurl=http://nl.wikipedia.org/wiki/Piramide_van_Maslow&h=203&w=400&sz=26&tbnid=F-](http://www.google.cz/imgres?imgurl=http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/d/d2/Piramide_van_Maslow.png/400px-Piramide_van_Maslow.png&imgrefurl=http://nl.wikipedia.org/wiki/Piramide_van_Maslow&h=203&w=400&sz=26&tbnid=F-)

[WsVmeyRRKYEM:&tbnh=69&tbnw=136&zoom=1&docid=Zlb8N9pI6p2rtM&hl=cs&sa=X&ei=dcuqT_O0HY3o-gbH4s2cCg&sqi=2&ved=0CHkQ9QEwAg&dur=314;](http://www.google.cz/imgres?imgurl=http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/d/d2/Piramide_van_Maslow.png/400px-Piramide_van_Maslow.png&imgrefurl=http://nl.wikipedia.org/wiki/Piramide_van_Maslow&h=203&w=400&sz=26&tbnid=F-WsVmeyRRKYEM:&tbnh=69&tbnw=136&zoom=1&docid=Zlb8N9pI6p2rtM&hl=cs&sa=X&ei=dcuqT_O0HY3o-gbH4s2cCg&sqi=2&ved=0CHkQ9QEwAg&dur=314;)

10/04/2012, 11:16

Lijst van bijlagen

Bijlage 1: Lijst van afkortingen

Bijlage 2: Inburgering in Vlaanderen als een proces

Bijlage 3: Effecten van inburgering op de participatie

Bijlage 4: CD-ROM met de ingevulde enquêtes

Bijlage 1: Lijst van afkortingen

CD&V: Christen-Democratisch en Vlaams

EER: Europese Economische Ruimte

EU: Europese Unie

EVA: Europese Vrijhandelsassociatie

EVA: Extern Verzelfstandigd Agentschap

LO: Loopbaanoriëntatie

MO: Maatschappelijke oriëntatie

NT2: Nederlands als Tweede Taal

OCMW: Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn

sp.a: Socialistische Partij Anders

VB: Vlaams Belang

VDAB: Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding

VGC: Vlaamse Gemeenschapscommissie

Bijlage 2: Inburgering in Vlaanderen als een proces

Tabel 2: Ondertekende contracten in het Vlaams Gewest tussen 1 september en 31 augustus in de periode 2007-2011

	Totaal	Plicht	Recht		Onbepaald
			Nieuwkomer	Oudkomer	
2007-2008	13.041	55,8%	23,6%	19,7%	0,9%
2008-2009	13.565	58,6%	24,5%	14,6%	2,3%
2009-2010	17.066	64,8%	22,6%	10,1%	2,5%
2010-2011	19.285	69,7%	19,1%	7,7%	3,5%

Tabel 4: Instroom in het Vlaams Gewest in 2010

Instroom in 2010	Meerderjarige nieuwkomers	
	Aantal	Percentage
1.Nederland	5.996	14,6%
2.Polen	4.434	10,8%
3.Marokko	2.212	5,4%
4.Bulgarije	1.881	4,6%
5.Roemenië	1.701	4,1%
6.Turkije	1.461	3,6%
7.Armenië	1.272	3,1%
8.Rusland	1.226	3,0%
9.Frankrijk	960	2,3%
10.Kosovo	848	2,1%
11.Spanje	813	2,0%
12.Portugal	749	1,8%
13.Irak	720	1,8%
14.India	704	1,7%
Overige	16.113	39,2%
Totaal	41.090	100,0%

Tabel 5: Instroom naar EU+ / derdelanders

Nationaliteit	2010	2011
Derdelander	49%	45%
EU+	51%	55%

Tabel 6: Attesten in het Brussels en Vlaams Gewest van 2006 tot 2011

Onthaalbureau	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Brussel	414	486	654	627	629	748
Stad A'pen	1.476	1.411	2.461	2.584	2.928	4.255
Gent	202	340	571	579	735	928
Oost-Vl.	314	475	631	793	782	992
Limburg	369	585	1.188	1.058	1.143	1.356
Prov. A'pen	382	523	741	928	1.123	1.529
West-Vl.	372	582	874	916	921	1.640
Vl.-Brabant	293	361	768	732	799	1.213
Totaal	3.822	4.763	7.888	8.217	9.060	12.661

Bijlage 3: Effecten van inburgering op de participatie

Afbeelding 1: De behoeftepiramide van Maslow

Afbeelding 2: Enquête over de menselijke kant van het inburgeringstraject

Enquête over de menselijke kant van het inburgeringstraject

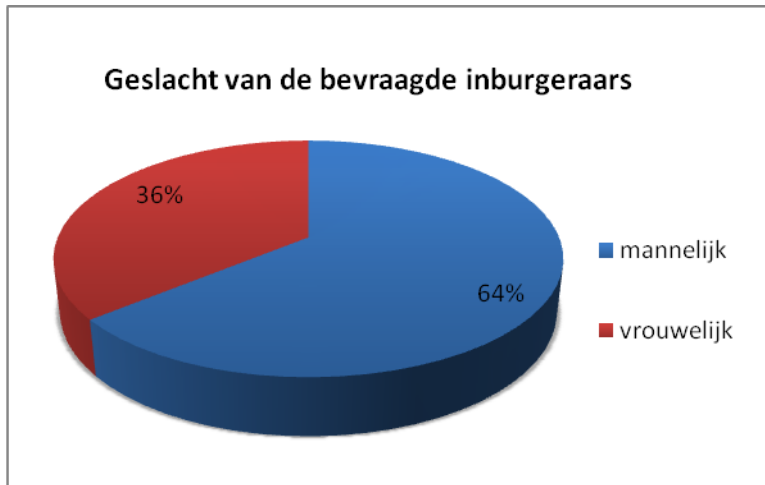
Geslacht: _____ Nationaliteit: _____

Leeftijd: _____ Beroep: _____

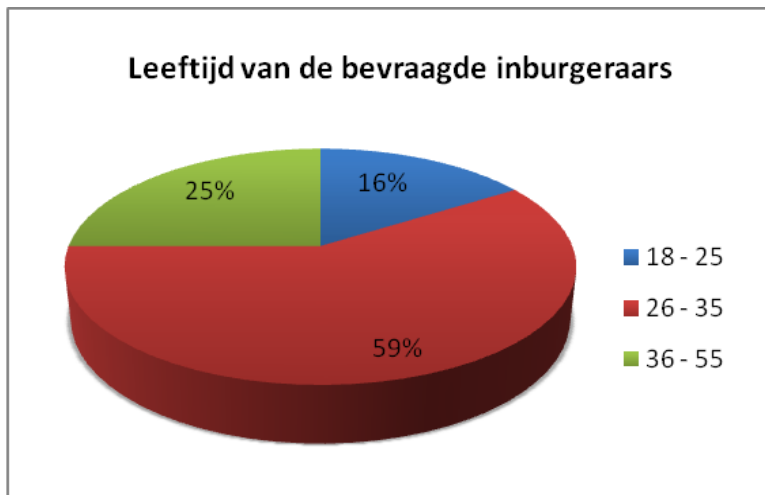
- 1) Moest u aan het inburgeringstraject verplicht deelnemen?
 - a) Ja
 - b) Nee, ik ben een vrijwilliger.
- 2) Hebt u goede ervaringen met uw trajectbegeleider?
 - a) Ja
 - b) Nee
- 3) Heeft het inburgeringstraject u geholpen om een baan te vinden?
 - a) Ja
 - b) Nee
 - c) Nee, ik had al een baan voor het inburgeringstraject.
- 4) Begon u aan sociale activiteiten deel te nemen dankzij het inburgeringstraject (clubs, verenigingen, avondonderwijs)?
 - a) Ja
 - b) Nee
- 5) Hebt u de Vlaamse cultuur meer leren kennen tijdens het inburgeringstraject?
 - a) Ja
 - b) Nee
 - c) Ik weet het niet.
- 6) Hebt u uw taalniveau verbeterd dankzij het inburgeringstraject?
 - a) Ja
 - b) Nee
 - c) Ik weet het niet.
- 7) Hebt u nieuwe mensen leren kennen dankzij het inburgeringstraject?
 - a) Ja
 - b) Nee
- 8) Hebt u nieuwe vrienden gemaakt tijdens het inburgeringstraject?
 - a) Ja
 - b) Nee
 - c) Ik weet het niet.
- 9) Voelt u zich meer ingeburgerd dankzij het inburgeringstraject?
 - a) Ja
 - b) Nee
 - c) Ik weet het niet.
- 10) Is uw participatie aan de samenleving vergroot door het inburgeringstraject?
 - a) Ja
 - b) Nee
 - c) Ik weet het niet.

Hoe zou u het inburgeringstraject verbeteren?

Figuur 4: Geslacht van de bevroagde inburgeraars

Figuur 5: Leefitijd van de bevroagde inburgeraars

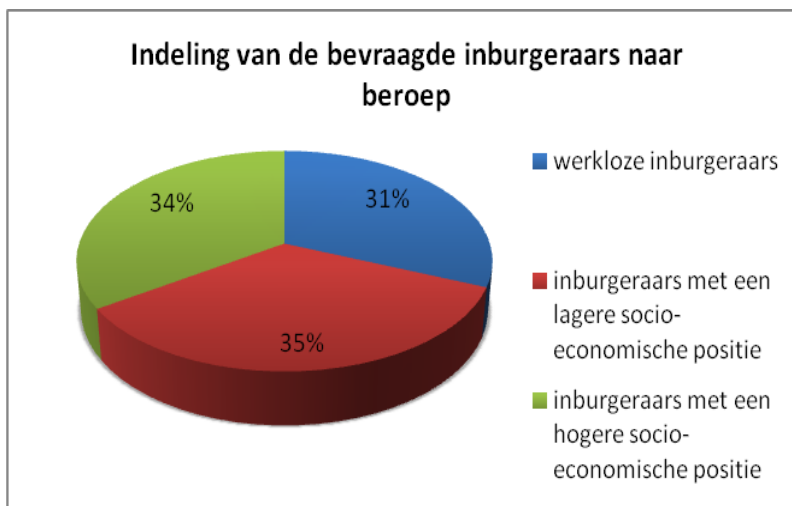
Tabel 7: Nationaliteit van de bevraagde inburgeraars

	Nationaliteit	Aantal bevraagde inburgeraars
	Bulgarije	4
	Spanje	3
	Polen	3
EU+	België	2
	Roemenië	1
	Italië	1
	Hongarije	1
	Marokko	4
	Turkije	4
	Irak	3
	Congo	3
	Rusland	3
	Ghana	3
	Mexico	2
	Tunesië	2
	Bolivia	2
	Oekraïne	2
derdelanders	Vietnam	2
	Palestina	2
	Peru	1
	Nepal	1
	Brazilië	1
	Albanië	1
	Kameroen	1
	Argentina	1
	Iran	1
	Thailand	1
	Colombia	1
	Afghanistan	1
	Venezuela	1
uitzonderingen	Portugal-	
	Marokko	1
	geen	2

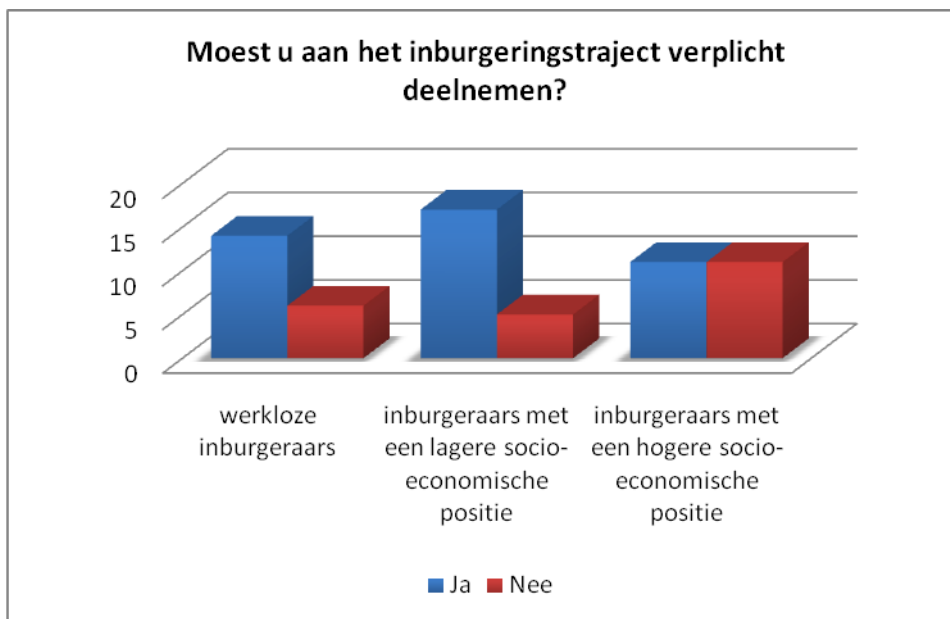
Tabel 8: Beroep van de bevroagde inburgeraars

Socio-economische positie	Beroep	Aantal bevroagde inburgeraars
werkloos	-	20
	keuken	4
	arbeider	3
	elektricien	2
	mecanicien	2
	café	2
	bediende	2
lager	timmerman	1
	groene dienst	1
	werkster	1
	koerier	1
	danser	1
	verkoper	1
	onderhoudsman	1
	student	10
	wetenschapper	3
	ingenieur	2
	bureau	2
hoger	journalist	1
	PC	1
	verpleegster	1
	communicatie	1
	socioloog	1

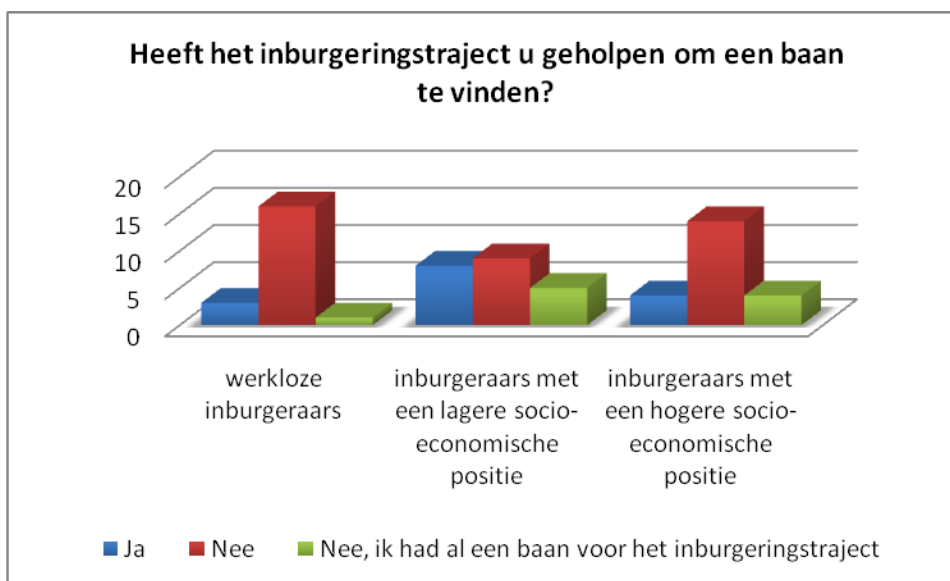
Figuur 4: Indeling van de bevroagde inburgeraars naar beroep

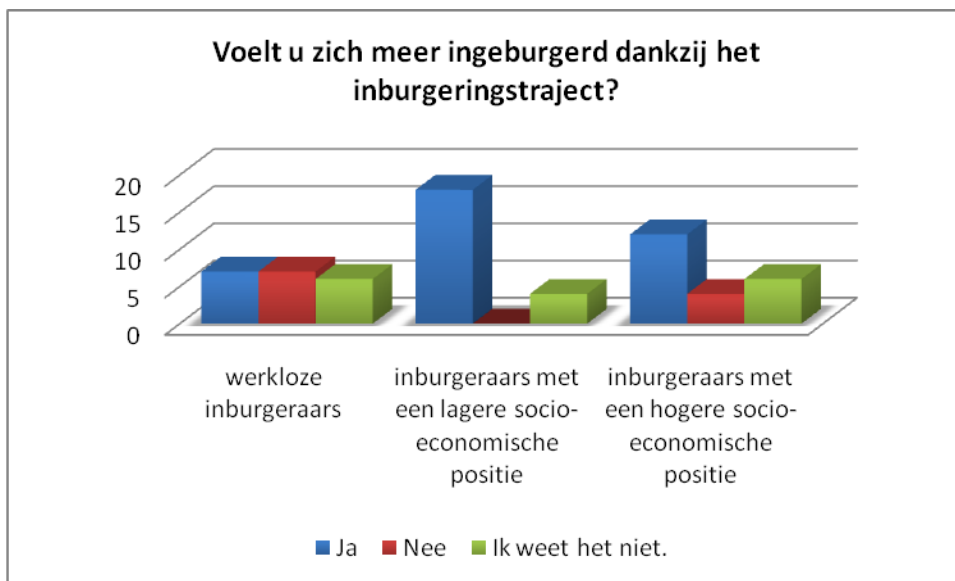
Figuur 6: Verplichte of rechthebbende inburgeraars naar socio-economische positie

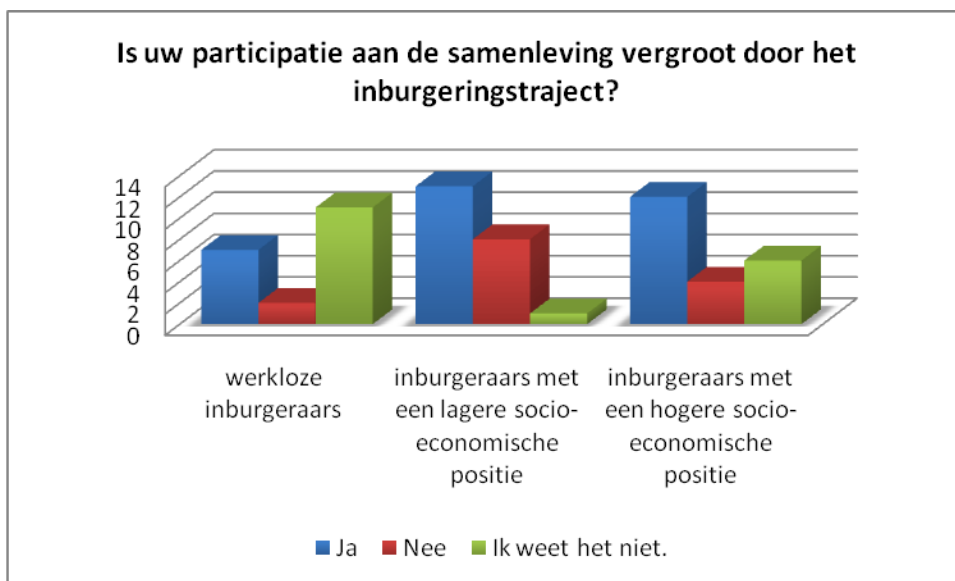
Figuur 9: Werk naar socio-economische positie

Figuur 16: Mate van participatie naar socio-economische positie, vraag 1

Figuur 18: Mate van participatie naar socio-economische positie, vraag 2

Resumé

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou začleňování alochtonů do společnosti ve Vlámku. Multikulturní společnost je jednou z priorit současné vlámské vlády. Od roku 2004 se stal integrační proces pro některé alochtony dokonce povinným. Cílem této práce bylo zjistit, jak tento proces probíhá a jaké efekty na jedince ve skutečnosti má. Multikulturní společnost totiž není jen politický termín, ale ovlivňuje ve Vlámku každodenní život.

Tato práce je rozdělena do šesti částí. První kapitola seznamuje čtenáře se základními pojmy alochton a integrační proces. Druhá kapitola se věnuje krátkému historickému přehledu migrační politiky ve Vlámku od druhé světové války až po současnost. Následující kapitola pak popisuje integraci jako proces. Vymezuje cílovou skupinu tohoto procesu, představuje instrumenty vlámské integrační politiky a také průběh samotného procesu. Čtvrtá kapitola je věnována efektům integračního procesu na participaci. V rámci této kapitoly byl proveden výzkum, který se zaměřuje na lidskou stránku integračního procesu. Zabývá se tedy otázkou, zda integrační proces pomáhá alochtonům plnit základní lidské potřeby podle Maslowovy pyramidy potřeb. Pátá kapitola pak popisuje možnosti zvýšení těchto efektů. Dále je zde zmíněna kritika politiků na současnou integrační politiku vlámského ministra Geerta Bourgeoisa a také kritika integračního procesu samotných účastníků. V závěru tato práce shrnuje celkové poznatky o integračním procesu ve Vlámku, z nichž vyplývá, že integrační proces v současné podobě působí velmi pozitivně na participaci alochtonů, přestože má ještě nedostatky, na kterých je potřeba pracovat.

Summary

This thesis focuses on the problem of immigrant integration into the Flemish society. A multicultural society is one of the priorities of the current Flemish government. Since 2004, the integration process has even become obligatory for some immigrants. The aim of this thesis was to find out how this process takes place and what effects can it in reality have on individuals as such. Multicultural society is not just a political term, for it affects the Flemish day-to-day life.

The thesis is divided into six parts, first of which explains the basic terms of allochtoon and integration process. The second chapter gives a brief historical overview of migration politics in Flanders since the Second World War. The following chapter describes integration as a process. It sets the target group of the process, explains the instruments of the Flemish integration politics and the proceedings of the process itself. The fourth chapter focuses on the effects of the integration process onto participation. As a part of this chapter, a survey was led, monitoring the human aspect of the integration process. Therefore, it aims to answer the question, whether the integration process helps immigrants fulfil the basic human needs according to Maslow's hierarchy of needs. The fifth chapter describes the possibilities of improving these effects. Furthermore, it mentions a criticism of the integration politics of the Flemish minister Geert Bourgeois and criticism of the integration process by the participants themselves. In the conclusion, the thesis sums up the overall findings about the Flemish integration process. According to these findings, the integration process affects the immigrant participation very positively, even though it does still have some minor imperfections, which are to be improved.

Anotace

Jméno: Markéta Kozáková

Název katedry a fakulty: Katedra nederlandistiky FF UP v Olomouci

Název diplomové práce: Inburgering van allochtonen in Vlaanderen

Vedoucí diplomové práce: Drs. Bas Hamers

Počet znaků: 87 332

Počet příloh: 4

Klíčová slova: integrační proces, alochton, Vlámsko, participace

Krátká charakteristika:

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou začleňování alochtonů do společnosti ve Vlámsku. Jejím cílem bylo zjistit, jak tento proces probíhá a jaké efekty na jedince ve skutečnosti má. V jednotlivých kapitolách je pak popsán vývoj migrační politiky ve Vlámsku, samotný integrační proces, jeho efekty na participaci a možnosti zvýšení těchto efektů. Dále se zabývá kritikou politiků na současnou integrační politiku a kritikou samotných alochtonů na podobu integračního procesu.